

KOHTUTEE**Isapuhkuse nimel riigi vastu kohtusse**

Creative Unioni juhatuse liige Ants Lusti kaebas riigi kohtusse, sest talle kui juhatuse liikmele isapuhkust ei võimaldatud. Tahab selle protsessiga riiki paremaks muuta, põhjendab Lusti oma otsust. ► 12-13

**ÜLEVÕTMISED****Tehingute aktiivsus on üles kruvitud**

Baltikum on praegu tehingute mõttes kuum koht ja küpsemas on põnevad tehingud, ütleb Ellex Raidla tehingute tööühma juht Sven Papp. Tehingute nõustajad teist nii tihedat aasta algust kui praegu ei teagi. ► 6-7

INVESTOR**Vaidlus indeksifondi võimekuse üle**

Indeksifondis ei kasva vara sugu kiiremini kui aktiivselt juhitud fondis, leiab Bondora tegevjuht Pärtel Tomberg. Tuleva pensioniühistu asutaja Tõnu Pekk teeb aga Tombergi põhjendused maa-praegu ei tea. ► 18-19

PÄEVA TEGIJA**Pinevad valimised Prantsusmaal**

Eile toimus Prantsusmaa presidendi valimiste esimene voor, mille tulemustest ja mõjust börsile saab täna lugeda Äripäeva veebist. Laupäeval teatas isegi Euroopa Keskpank, et on šokkideks vajadusel valmis. Halvimaks stsenaariumiks peeti võimalust, et teise vooru pääsevad Rahvusriinde juht Marine Le Pen, kelle keskseid valimis lubadusi on euroliidust lahkumine, ning kommunist Jean-Luc Mélenchon, kes viiks riigi välja nii EList kui ka NATOst.

► Loe lisaks www.aripeev.ee



Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Esmaspäev, 24. aprill 2017
nr 78 (5676) 3 eurot

EUR/USD
1,0707 ▼

USD/EUR
0,9340 ▲

EUR/SEK
9,5458 ▲

EUR/RUB
60,3214 ▲

NordPool
39,27 ▲

Euribor
-0,249 ▲

EHITUS

Sillafirma odavmüük

Rail Balticu ehitamisest huvitatud firmad noolivad pankrotistunud ehitaja Bauschmidt'i üht magusamat tükki, sillaehitusega tegelevat tütarettevõtet Baumost. ► 4-5



▲ Tallinnas Peterburi teelt Suur-Sõjamäe tänavale pääsemiseks rajatav Kantsi viadukt on üks objektidest, mis Baumostil praegu pooleli. FOTO: ANDRAS KRALLA

TELLIJATELE: Dirigent Kristjan Järvi on tavapärasest erinevates oludes tegutsev juht. ► [Pärnu Konverentsid](#)

LÜHIDALT

Ortoosifirmade juhid said kahtlustuse

Abiseadmete firmade Tervise Abi ja Gadox juhid said politseilt kahtlustuse kriminaalasja raames, mis on algatatud kelmuse paragrahvi alusel, teatas politsei esindaja. Gadoxi juht Marko Kilik on menetlusosaline kriminaalasjas, mis on alustatud märtsis karistusseadustiku kelmuse paragrahvi 209 lg 1 järgi, kirjutas mu.ee. Esialgse kahtlustuse kohaselt on mitme aasta jooksul esitatud haigekassale võltsitud arveid eesmärgiga suurendada käivet ja kasumit. Politseist lisati, et sama kehtib Tervise Abi juhi Andre Leguši kohta. Uurimine on käivitatud ka haigekassas ja sotsiaalkindlustusametis.

Pärnits: rikastelt tuleks rohkem maksu võtta

Ettevõtja ja Ülemiste keskuse juhi Guido Pärnitsa sõnul oleks valitsus pidanud tulumaksu- vaba miinimumi kergitamise asemel kehtestama astmelise tulumaksu, et jõukamad inimesed ühiskonda enam panustaksid, vahendas Postimees.

"Eesti on väike ja õhuke riik ning maksutulu on vaja. Me võime riiki küll efektiivsemaks muuta, liita omavalitsusi ja nii edasi, kuid tegelikult on lihtsalt maksutulu juurde vaja. Selle jaoks sobib astmeline tulumaks, kuna jõukam inimene, kui ta peab end korralikuks kodanikuks, patrioodiks, peakski rohkem ühiskonda panustama," leidis Pärnits.

KAUBANDUSPOLIITIKA

USA ei taha enam üles osta teiste riikide ületoodangut

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

USA uue valitsuse muutunud kurss kaubanduses mõjutas debatte ka nädalavahetusel Washingtonis toimunud Rahvusvahelise Valuutafondi ja Maailmapanga kevadkoosolekul.

Lubadust võidelda proteksionismiga igas selle võimalikus vormis kohtumise ühisavalduses enam ei mainita.

Sarnane väljajäämine jäi silma, kui Saksamaal kohtusid läinud kuul G20 riikide rahandusjuhid. Taolised avaldused nõuavad üksmeelt ja see on USA üks viis alla joonida, et uue presidendiga poliitika muutub.

USA uus valitsus, mille kurss on "Ameerika huvid kõigepealt" ei pea samas õigustatuks kriitikat, et USA on proteksionismi pööranud. Kaubandusminister Wilbur Ross ja rahandusminister Steven Mnuchin kinnitavad mõlemad, et USA on kõige avatum kaubanduspartner teistele riikidele. Mis aga on muutunud, on USA uue valitsuse nõudmine, et teised riigid USA-le sama avatud turuga vastaks.

Avatud turg

"President (Donald) Trumpi agenda on kindlustada vaba ja õiglane kaubavahetus ja ma arvan, nagu te teate, et USA on tõenäoliselt kõige avatum turg nii kaupadele, teenustele kui ka investeringutele," kordas Mnuchin kevadkoosoleku raames toimunud diskussioonis IMFi juhi Christine Lagarde'iga. "President usub vastastikusesse kaubanduskokkulepetesse ja vastastikusesse vabakaubandusse," vahendas Bloomberg.

Kevadkohtumise eel ajalehele Financial Times antud intervjuus kritiseeris Wilbur Ross



▲ USA rahandusminister Steven Mnuchin selgitas kohtumisel IMFi juhi Christine Lagarde'iga, et USA seisab vaba ja õiglase kaubavahetuse eest. FOTO: EPA

» Meie kannatlikkus olla jätkuvalt see defitsiit, mis neelab muu maailma ülejäägi - president ei kavatse seda enam kannatada.

USA kaubandusminister Wilbur Ross

teise maailmasõja järel loodud rahvusvahelist nn Bretton Woodsi süsteemi, mis tema nägemuses on suuresti USA kaubandusdefitsiidile kaasa aidanud. USA ei kavatse sellega enam leppida. "Meie kannatlikkus olla jätkuvalt see defitsiit, mis neelab muu maailma ülejäägi - president ei kavatse seda enam kannatada," ütles Ross.

Ross kordas väidet, et USA on oluliselt vähem proteksionistlik kui Euroopa, Jaapan või Hiina, millega USA-l on kauba-

vahetuses defitsiit. Kui aga USA ennast kaitsta üritab, siis süüdistatakse riiki proteksionismis. "Jama!" on Rossi hinnang sellistele väidetele.

Korduvalt on USA uus valitsus kritiseerinud Saksamaa suurt kaubanduskonto ülejääki. Saksamaa rahandusminister Wolfgang Schäuble ütles Washingtonis, et kui valitsused ei pinguta rohkem ebavõrdsuse tasandamiseks, saab proteksionism uut jõudu ja neid riike saab olema rohkem, mis üleilmastumisest tagasi pööravad.

Uurimine käib

Donald Trumpil saab varsti ametis 100 päeva täis, kuid radikaalsemaid valimislubadusi kaubanduse alal - nagu nimetada Hiina valuutaga manipuleerijaks - pole kiirustatud ellu viima. Küll aga on USA valitsus

käivitanud mitu analüüsi, et selgitada välja suure defitsiidi põhjused ja teiste riikide ebaausad kaubandusvõtted.

Olulisim samm on seni taganemine Vaikse ookeani ülest vabakaubanduslepingust (TPP). Nädalavahetusel kirjutas Financial Times, et Jaapan, mis seni lepingut ilma USAta mõtteks pidas, on meelt muutnud, ja valmis kaaluma lepingu ellu kutsumist ka 11 osalejaga ja ilma USAta. See jätkaks USA ettevõtteid kehvemasse seisu.

Esmaspäeval sõidab USAsse ja kohtub USA kaubandusministriga Euroopa Komisjoni kaubandusvolinik Cecilia Malmström. Euroopa Liit tahaks USAg pooleli jäänud vabakaubanduskõnelusi jätkata ja Malmströmi eesmärk on välja selgitada, kas pooltel oleks selleks piisavalt huvi.

EELARVE

Meedikud patsutasid Ossinovskile õlale

Meedikud olid reedel pärast kohtumist töö- ja tervise-ministriga tervishoiu rahastamise muutustega rahul ja avaldasid Jevgeni Ossinovskile tunnustust.

Ehkki seda otsustab sel nädalal arstide liidu volikogu, oli reedese seisuga streigi toimumise tõenäosus üsna väike.

Samuti teatas arstide liidu peasekretär Katrin Rehema, et järgmise nädala tööplaanis on kollektiivlepe arutelu ja alakirjutamine. Minister Ossinovski lisas omalt poolt, et kol-

mapäeval on haigekassa nõukogus kavas ära kinnitada selle aasta palgatõusuks mõeldud raha, mis hetkel on n-ö reservi pandud, ja saata see otsus päev hiljem valitsusse. Ossinovski sõnul jõustub see otsus tagasiulatvalt 1. aprillist.

Kohtumisele järgnenud pressikonverentsil nimetasid osalejad valitsuse selle nädala otsust tervishoiu lisarahastamise kohta üheks tähtsamaks otsuseks viimase kümnendi jooksul ja isegi järgmiseks tähtsaks otsuseks pärast haigekassa loo-

mist omal ajal. "Raha, nagu öeldakse, on alati vähe, aga püüame nende summadega hakkama saada," lausus Rehema.

Sarnane mudel teistes riikides

Haiglate liidu juht Urmas Sule lisas, et täiendava rahastamise mudelit on otsitud üle kümne aasta, sest oli teada, et tööelise elanikkonna arv hakkab vähenema. Seetõttu on pensionide eest täiendava raha kandmine riigieelarvest mudelina õige ja kasutuses ka teistes riikides.

Rehema lisas, et kahjuks sel

aastal on jätkuvalt keeruline ja ei ole loota, et patsientide jaoks olukord kiirelt paraneks. "Aga suund sinna poole on," lisas ta.

Ka kiirabi liidu juht Ago Kõrgvee sõnas, et lisaraha tervishoiu vähendab loodetavasti juba järgmisest aastast EMO ja kiirabi koormust.

Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski sõnas, et nüüd on osapooltel ühine vastutus Eesti inimeste ees, et täiendavalt tervishoiu suunatud lisaraha eest saaks ka paremat arstiabi.

ÄRIPAEV.EE

**SUL ON, MIDA VEDADA
MEIL ON,
MILLEGA
VEDADA**

Haagiste ja lisavarustuse müük • Info 516 1671
E-pood www.haagiseabi.ee • Meie partnerid:

EDUARD **haagiseabi**
www.haagiseabi.ee

amello
raamatupidamisteenus

Raamatupidamine üle Eesti.

Teostame raamatupidamist kliendile sobivas majandustarkvaras.

MURETU KVALITEETNE REAALAJAS PABERIVABA

Võta meiega ühendust
www.amelloraama.ee

info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

Töötamise juhtimine	Turundus	Töösuhetud	Töötervishoid
IT juhtimine	Juhiabi	Juht	Kommunikatsioon
Tööõigus	Maksud	Ariõigus	Трудовые отношения
Koolitus	Lepingud	Lepingud	Logistika
Personalijuhtimine	Projekti juhtimine	Raamatupidamine	Riigihange
Dokumendid	Ehitus	Ettevõtja	Finantsjuhtimine

Äripäeva käsiraamat
www.kasiraamat.ee

internetiturunduse meistriklässid

turundustreff.ee

Turundus Facebookis / Wordpress / Sisuturundus internetis / Google Adwords / Google Analytics

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötlus

kaubaalused.com

Telefon 51 05 565
investor@investor.ee

TAMREX

See auto võiks olla päriselt sinu!

LOOSIME ühele õnnelikule
püksikandjale  **JETTA PÄRISEKS!**

Lihne! Sina ostad Tamrexi kauplusest
SNICKERS Workwear FlexiWork tööpüksid,
meie anname sulle loosikupongi.

1 paar pükse = 1 loosikupong

Mida rohkem FlexiWork tööpükse ostad, seda suurem on võiduvõimalus.

Kui ostad FlexiWork tööpüksid
tavahinnaga, saad
loosikupongile lisaks
kapuutsiga pusa
TASUTA kaasa.



art 2823/0400
(pusa väärtus 55 €)



**FLEXI
WORK**



6902/0404
132 €

6902/8604
132 €

6902/8704
132 €

6902/9504
132 €

6903/0404
120 €

6903/8704
120 €

6905/8604
108 €

6905/8704
108 €

6904/8704
90 €

Snickers
WORKWEAR

FLEXI kampaania kestab
01.04–15.06.2017

Loosimine toimub **20.06.2017**

Kampaania ei kehti laste pükste ostu puhul
Lisainfo ja kampaania reeglid www.tamrex.ee



TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN
Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35

TARTU
Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU
Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE
Pikk 2

VILJANDI
Riia mnt 42a

JÕHI
Tartu mnt 30

VÕRU
Piiri 2

VALGA
Vabaduse 39

NARVA
Maslovi 1

HAAPSALU
Ehitajate tee 2a

PAIDE
Pikk 2

JÕGEVA
Tallinna mnt 7

TÜRI
Türi-Alliku

RAPLA
Tallinna mnt 2a

EHITUS

Baumost läheb müüki



Pankrotistunud ehitaja Bauschmidt tütar Baumost läheb järgmisel kuul võlgade katteks müüki. Firma ostmise võiks huvitada Rail Balticu tulevase ehitajaid.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Äripäev



“Baumosti visioon oli seotud Rail Balticuga. Ideaalne oleks firma, kes oleks üks võimalik Rail Balticu ehitaja,” rääkis Baumosti emafirma Bauschmidt omanik Mait Schmidt, keda ta Baumosti uue omanikuna näeks. Ta lisas, et senised huvilised pigem ei tegutses Baumostiga samas valdkonnas.

“Meile on seda müüki pakutud jah,” vastas teedeehitaja Lemminkäinen juht Tarmo Trei küsimusele, kas nad mõtleavad Baumosti ostmisele. “Huvilisi võib ehitussektoris tervikuna olla.”

Ennustab lõppu

Baumosti varasem omanik, praegu Moskvas pensionipõlve pidav Anatoli Kononenko ei usu, et Baumost ehk endine K-Most pikalt vastu peab. “Arvan, et ta sureb. Kõik sõltub tööst ja ainult tööst. Ja tööd ei ole. Enne tegi asjad veel keerulisemaks ka see, et tegemist oli venekeelse ettevõttega,” lausus Kononenko.

Kononenko sõnul on Baumostil raske võidelda turul suurte tegijatega, näiteks Merko, Lemminkäineni ja Nordeconiga.

“Väikestel on väga raske konkureerida selliste ‘lendavate brigaadidega’, nagu neid ise nimetan. Elavad teiste arvel. Millalgi oli artikkel, kus oli kirjas, et Merko teeb ise 10 protsenti tööd, ülejäänud 90 protsenti on allhankijate teha,” rääkis Kononenko.

“Kahju,” võttis Kononenko asja kokku ja meenutas, kuidas Ukrainas alguse saanud ettevõtte on Eestis töid teinud. “Ehitas kõik sillad Tartus, on ehitanud Pärnus, Narvas, Haapsalus...”



▲ Kui Baumost tuleb müüki, tutvub ka TREV-2 tingimustega, kinnitas ettevõtte juht Sven Pertens. FOTO: ANDRES HAABU

Baumosti omanik Mait Schmidt rääkis, et firmast huvitatuid saab ta praegu üles lugeda ühe käe sõrmedel. “Huvilisi käib ja tutvustame. Õnneks on neid. Põhiliselt on pöördunud panga poole ja pank on siia saatnud, kuid ka kinnisvarafirmadest on huvilisi,” ütles Schmidt, kuid hoidis enda teada, kes Baumosti ostu kaalunud on.

Emafirma maine segab

Seda, kui tõsiselt Lemminkäinen Baumosti soetamist kaalub, Tarmo Trei ei avalda. “Viimane aeg ei ole olnud kerge, aga äriettevõtte on äriettevõtte. Tuleks pragmaatiliselt vaadata ettevõtte sisu ja numbreid, mille baasilt hinnanguid anda. Mingi informatsioon on meil olemas,” hindas Trei Bauschmidt pankroti rolli tütarfirma müügis.

Kohus kuulutas Bauschmidt pankroti välja möödunud esmaspäeval. Mai kes-

kel toimub esimene võlausaldajate koosolek, samuti saab paika pankrotitoimikond. Seejärel läheb Baumost ametlikult müüki. Uuel omanikul on võimalus soetada ettevõtte 77%.

“Miljoneid eurosid sealt ei saaks, hind oleks sadades tuhandetes eurodes,” arvas Bauschmidt ajutine pankrotihaldur Veli Kraavi. “Miinus on emafirma raskused, mis mõjutab kaudselt tütarettevõtte mainet. Seepärast tahaks kiiresti ära müüa, et Baumost saaks rahulikult jätkata. Praegu saab ettevõtte hakkama, aga tal on vaja uut tugevat omanikku, see on selge.”

Eelmisel aastal ulatus Baumosti kahjum poole miljoni euro kanti, käive jäi 3 miljoni euro juurde. “Kui ostsime Baumosti, siis kõik portfellis olnud objektid lõppesid kahjumiga. Võib-olla võeti portfelli nimel tööd liiga madala hinnaga ja meie sellest midugi aru ei saanud,” põhjendas Schmidt.

Kinnistu vahetas omanikku

Konkurentide silmis on Baumosti väärtus langenud koos kinnistu hiljutise viimisega emafirma alla. Tee-ehitaja TREF juht Andres Gailit oli nõutu. “Ma ei tea, mis sealt osta on? Seal ei ole ju midagi järele jäänud. Kinnistu on ka sealt ümber tõstetud,” sõnas Gailit.

Kinnistu vangerdusega on kursis ka TREV-2 juht Sven Pertens. “Eks sõltub, mida täpselt müüakse ja millise hinnaga. Nii palju, kui olen küla pealt kuulnud, siis kinnistu ei kuulu enam Baumosti varade hulka, vähemalt teda ei müüda koos Baumostiga, nii et see on kaalutlemiskoht,” lausus Pertens.

Mait Schmidt ütles esmalt, et müükide lahkulöömise põhjus peitub ostjate eesmärkides. “On eraldi huvi kinnistu ja firma aktsiate vastu, seepärast lähevad eraldi müüki,” sõnas Schmidt, kuid lisas: “See oli puhtalt seotud Bauschmidt pankrotitegevusega. Veli Kraavi on kõige õigem vastama sellele küsimusele.”

Kui palju kinnistu maksab? “Tean, et seal on peal 2,5 miljonit eurot hüpoteeki Nordea panga kasuks. Sellest võib midagi tulebada,” vastas Schmidt.

Tallinna Vesse tänava kinnistu liikus Baumosti nimelt pankrotti läinud Bausch-

midt valdusesse sel kuul. “Kinnistul võiks väärtust olla, aga muu on küsitav: kas sellise struktuuri ja juhtimisega on firma kõige efektiivsem. Ta on tegelikult päris vana ettevõtte ja tundub, et vanast ajast on päris palju säilinud. Tänapäeva ettevõtte on, arvan, natuke kompaktsemad ja efektiivsemad,” rääkis Gailit.

Baumostist tuli TREFi tütarettevõtte TREF Nord tööle üks Baumosti inimene, teab Gailit. “Inimesed on seal kompetentsed.”

Pertens jättis kaardid avamata. “Kui Baumost tuleb müüki, eks me siis tutvume tingimustega ja müügihinnaga ning millised on kohustused ja lepingud.”

TREV-2 omaniku BaltCapi partneri Kristjan Kalda sõnul nad ülevõtmisi siiski ei plaani ja ta oletas, et Baumosti eest võiks raha välja käia ettevõtte, kellel puudub kompetents, mis Baumostil on. “Kui ei ole suuremaid varasid peale inimeste, kes õhtul koju lähevad, on see kõigile potentsiaalsetele ostjatele raamistikuks,” lisas ta.

Raskused hirmutavad

Baumosti võimalikke ostjaid muudab skeptiliselt Bauschmidt pankrot. Ka ei tule peale uusi töid ning tööde portfelli on aasta jooksul poole võrra kahanenud. Praegu on Baumostil töid veidi rohkem kui miljoni euro jagu. “Portfelli on kindlasti kriitiline, selleks aastaks tuleb paari miljoni euro eest töid leida. Eratöid ei juleta anda ja riigihangetel on väikesed tööd olnud, neid ei ole me võitnud,” sõnas Schmidt.

Baumosti töötajate ring on kokku kuivanud. “On koondatud, on lahkunud omal soovil, on poole koormusega töötajaid ja on ära meelitatud,” lausus Schmidt, täpsustades, et umbes 50 töötajast on veel palgal 30.

Schmidt jääb endale kindlaks, et omaaegse K-Mosti ostmine oli mõttekas samm. “Kui suuromanik muutub, jään samale seisukohale,” sõnas ta.

Pertens toetab Schmidti. “Tagantjärele tarkusena ei olnud justkui õige otsus, aga mingite asjaolude teistmoodi kujunemisel oleks võinud osutuda väga õigeks otsuseks. Seekord läks lihtsalt niimoodi.”



MIS ON MIS Baumost

Kolmkümmend aastat silla- ja tunneliehitajat K-Most omanud Anatoli Kononenko loobus ettevõtlusest ja müüs firma 2015. aastal Mait Schmidtile. Nüüd kannab AS K-Most Baumosti nime.

Baumosti põhitegevusala on raudtee- ja maanteeildade, viaduktide ja tunnelite ehitamine ning remontimine.

6,8

miljoni euro väärtuseks hindas Äripäev mulluses Rikaste TOPis Mait Schmidti vara. Edetabelis tagas see Schmidtile 451. koha.

◀ Kantsi jalakäijate viadukt Tallinnas Ülemiste keskuse lähistel peaks Baumostil valmima maikuus. FOTO: ANDRAS KRALLA

**KINNISVARA
HINDAMINE
NÕUSTAMINE**

Tartu | Tallinn
735 0850 | 665 9585
www.kaanon.ee

**Roigasaedade
valmistamine
ja paigaldamine**

tel 509 2933 • info@roigasaiaad.ee
www.roigasaiaad.ee

LÜHIDALT

Piima kokkuostuhind kasvas aastaga 41 protsenti

Statistikaameti andmeil oli piima kokkuostuhind märtsis 321,3 eurot tonnist, mis on 41,3 protsenti enam kui 2016. aasta samas kuus. Piima kokkuost on aastaga jäänud enam-vähem samale tasemele ja oli 60 500 tonni. Veebruariga võrreldes kasvas piima kokkuost 11,2 protsenti ja kokkuostuhind vähenes 1,3 protsenti võrra. Piimatööstused tootsid märtsis 8600 tonni joogipiima, mis on sama palju kui aasta varem.

Gaasiimport veidi kukkus

Märtsis toodi Eestisse 57,9 miljonit kuupmeetrit maagaasi. Eelmise aasta sama kuuga võrreldes oli tänavune märts kraadi võrra soojem, mis väljendus impordi kolme protsendilises languses, kommenteeris Elering. Imporditud kogusest moodustas Leedust taritud maagaas Eleringi hinnangul 6,2 protsenti.

Eleringi hallatavast ülekandevõrgust liikus tarbijate suunas gaasi 58 miljonit kuupmeetrit ehk 3,1 protsenti vähem kui aasta tagasi.



Müüa krunt korterelamu arendamiseks Tallinna kesklinnas, Juhkentali 14

- Kinnistu suurus 1627 m²
- Ehitusõigus 4105 m²
- 5 korrust
- Kinnistul on kehtiv detailplaneering

Lisainfo:

Andres Sutt

Tel: +372 504 6918

E-post: andres.sutt@lvm.ee



kinnisvara



SUURTEHINGUD

Kuum tehingute aasta

Baltikumis on küpsemas põnevaid tehinguid ja tehingute aktiivsust peaks aasta teises pooles toetama ka riigifirmade börsile minek.

KRISTEL HÄRMA
kristel.harma@aripaev.ee

Äripäev



Pärast eelmise aasta ostu-müügitehingute rekordit osteti ja müüdi tänavu esimesel kolmel kuul ettevõtteid vähem kui eelmise aasta esimeses ja viimases kvartalis. Sellegipoolest peetakse tänavust aastat aktiivseks.

Advokaadibüroo Ellex Raidla tehingute töörühma juht Sven Papp ütles, et statistiliselt on tehingute koguarv võrreldes eelneva kvartaliga languses, kuid on siiski oluliselt suurem kui näiteks 2015. aastal. Möödunud aasta esimese kvartaliga võrreldes on kasv 52%. "Üldine hinnang turule on jätkuvalt iseloomustatav sõnaga "aktiivne". Kvartali põhised suuremad ja väiksemad kõikumised on pigem väikese turu paratamatus kui pikaajalisem trend," sõnas ta.

Baltikumis kuumad tehingud

Suurtehinguid on olnud palju IKT-sektoris, kus näiteks Elisa ostis 151 miljoni euro-

99 Aasta algus ei ole kunagi olnud tehingute nõustajatele nii tihe kui on sel aastal.

Sorainen juhtivpartner Toomas Prangli

ga Starmani, Santa Monica Networks müüdi Elisale Eestis ja Soomes ning Livonia Partnersile Lätis ja Leedus ning MTG müüs oma TV3 äri Baltikumis Providence Equity Partnersile.

"Baltikum on praegu tehingute mõttes kuum koht ja põnevaid tehinguid on küpsemas veelgi," ütles Papp.

Ka Sorainen juhtivpartneri Toomas Prangli sõnul on Eesti ja Baltikumi turg üldiselt liiga väike, et kvartalite põhjal midagi välja lugeda. Küll aga on tema hinnangul aasta alanud tehingute nõustajatele aktiivselt ja see võiks tähendada suurt tehingute arvu ka ülejäänud aastaks.

"Tehingute ettevalmistamisi on päris palju olnud ja aasta algus ei ole kunagi olnud tehingute nõustajatele nii tihe, kui on sellel aastal. Just selliste regionaalsete Baltikumi tehingute poolest nagu näiteks Forumi kinode ost, Santa Monica Networks müük, MTG müük," rääkis ta ja lisas, et need on tehingunõustajatele mahuliselt väga palju tööd andnud. "Selles mõttes tundub vähemalt, et aasta on väga hästi alanud."

Samuti on tema sõnul tehingute aktiiv-



KOLIMISTEENUSED

Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee



ÄRIPINDADE MÜÜK | ÜÜR | ARENDUSED



Tarvo Tavast

Gsm: +372 552 0931

E-post: tarvo@skanton.ee

SK SKANTON
KINNISVARA

CONTRACTOR
STEEL CONSTRUCTIONS

OÜ Contractor pakub teraskonstruksioonide värvimise teenust.



- Haaveldus terashaavlitega. Vajadusel katmine.
- Värvikamber 15 m x 4 m x 4m, max det. kaal 5 t.
- Kvaliteet vastab nii Soome kui ka Norra standarditele.

tel 50 93 980, www.contractor.ee, info@contractor.ee, Puidu 1, Kohila.



◀ **Santa Monica Networks Eesti tütar-ettevõtte juht Margus Vaino (paremal) käis Elisabet Vaino uue emafirma Eesti juhi Sami Seppäneniga. FOTO: ANDRES HAABU**

PANE TÄHELE

Esimeses kvartalis juba palju silmatorkavaid tehinguid

selle aasta esimese kvartali suurimad tehingud

TOP 5 tehingud

- AMC Theatres omandas Nordic Cinema Group Holdingu, **tehingu hind 865 miljonit eurot**
- Providence Equity omandas Viasat Eesti, telekanalid TV3, TV6 ja 3+ ning raadio-kanalid Power Hit Radio ja Star FM, **tehingu hind 115 miljonit eurot**
- AS Maag Grupp omandab Tere AS
- Elisa omandas Santa Monica Networks Group Eesti ja Soome äritegevuse, **tehingu hind 28 miljonit eurot**
- AS Harju Elekter müüs PKC Group Oy aktsiad, **tehingu hind 25,8 miljonit eurot**

Suurimad tehingud finantssektoris

- Eesti Krediidipanga tehing
- Monese kaasas kapitali
- Funderbeam kaasas investreeringu
- Fitec omandas osaluse Slovakkia finants-tehnoloogiaettevõttes SmartPost
- Helmes omandas osaluse EstateGurus
- finantstehnoloogiaettevõtte Investly kaasas investreeringuid

Suurimad tehingud kinnivarasektoris

- Fausto Grupp ostis Zelluloosi kvartali
- Kawe ostis Tallinnas aadressil Pärnu mnt 158 asuvad büroohooned
- Oleg Ossinovski investeeris Porto Francosse, **tehingu hind 7,8 miljonit eurot**
- Seesam Insurance AS müüs büroohoone
- AS Trigon Property Development müüs Metsä Wood Eesti ASile kinnistud Pärnus

Suurimad tehingud transpordisektoris

- Starship Technologies kaasas investreeringuid, **tehingu hind 16,5 miljonit eurot**
- Ühinesid Eesti ettevõtte Gokart OÜ ja Leedu ettevõtte Romasta Group UAB Läti äriühinguga Latina Baltics SIA, kõigi kolme ettevõtte omanik oli Saksa BPW Group
- Stova (Modus Grupe) omandas Citypark Eesti
- Al Prime (Luksemburg) Bidco Sa.r.l omandab valitseva mõju Integer.pl S.A. ja tema tütar-ettevõtete (pakiautomaadid) üle
- Norra riigiraudtee Norges Statsbaner tütarfirma Nettbuss ostis 15% osaluse Eesti tehnoloogiaettevõttes T solutions

ALLIKAS: ELLEX RAIDLA ADVOKAADIBÜROO

sus üldjuhul aasta lõpus suurem kui aasta alguses, sest tehinguid püütakse enne majandusaasta lõppemist ära teha. Sellegipoolest ei ole tema hinnangul aasta esimene kvartal olnud eelmise aasta viimasest palju vaiksem.

Riigifirmade börsile viimine toob kasvu

See aasta tuleb Prangli hinnangul aktiivne ja seda toetab ka riik, kes on väljendanud soovi mitu riigifirmat börsile viia. Tema sõnul on tänavu oodata tehingute väärtuse kasvu. "Tehingute arvu tõusu kohta ei oska nii öelda, aga just suuremad tehingud on turul, suuremad firmad lähevad müüki. Ja regionaalsus, mis annab teatud skaala juurde," lisas ta.

Sektorite poolest on Prangli sõnul olnud alati aktiivne telekom- ja IT-sektor ning see on ka tänavu nii. Teatud aktiivsust näeb ta toiduainetööstuses, konsolideerimissurve on piima- ja lihatööstuses ja põllumajanduses. "Aga jällegi, meie majandus on nii väike, et konkreetsed sektorid olenevad sellest, mis sektoris parasjagu jõutakse tehinguni. Trendi on väga keeruline öelda," sõnas ta.

RIIGIRAHANDUS

Laenuandmed näitavad kesist investeerimist

Eesti ettevõtete võla kasvu on piiranud tagasihoidlikud investreeringud ja ettevõtetevahelise laenamise vähenemine, võttis laenuandmed kokku Eesti Panga ökonomist Taavi Raudsaar.

Eesti Pank andis teada, et Eestis tegutsevatest pankadest võetud laenude ja liisingute jääk kasvas eelmisel aastal kiiresti – 8%. Seevastu ettevõtete laenamine välismaalt püsis aasta jooksul ligikaudu samal tasemel ja ettevõtete omavahe-line laenamine ja valdusfirmadelt laenamine vähenesid märgatavalt. "Seetõttu suurenesid ettevõtete võlakohustused eelmisel aastal kokku vaid 0,2%," teatas Raudsaar.

Majapidamiste laenukohustused kasvasid mullu sama ki-

0,2

protsenti suurenesid ettevõtete võlakohustused eelmisel aastal.

resti kui sissetulekud, kuid pisut aeglasemalt kui säästud, teatas Eesti Pank. Laenu kasvasid 6%, sularaha ja hoiuste maht aastaga rohkem kui 8%. Raudsaar ütles, et majapidamiste omanduses olevate kaubeldavate väärtpaberite väärtus kasvas aastaga ligi veerandi võrra.

Eesti erasektori (ettevõtted, majapidamised) võlakohustus ehk võlakohustuste ja SKP suhe mullu erilist ei muutunud ja

oli aasta lõpus 127%. Teiste Euroopa Liidu riikidega võrreldes on see keskmine tase.

Eesti majandus oli eelmisel aastal välismaa suhtes endiselt netolaenuandja. Alates 2009. aastast on Eesti residentid paigutanud välismaale rohkem finantsvahendeid, kui sealt kaasanud. "Eesti majapidamised ja ettevõtted on rohkem säästma hakanud ning investreeringud Eesti majandusse on vähenenud," selgitas Raudsaar. "Suurem säästmine ja netolaenuandja positsioon tähendavad küll välisvõla ja rahvusvahelise investreimispositsiooni näitajate paranemist, kuid samal ajal mõjub investreeringute kahenemine halvasti majanduse edasisele kasvuvõimekusele."

ÄRIPÄEV.EE



EAS kutsub ettevõtteid osalema rahvusvahelisel paadimessil

boot 2018

20.- 28. jaanuaril 2018 Düsseldorfis Saksamaal.
www.boot.de

boot on Euroopa suurim mess kõigile veega seotud vaba aja tegevustele ja teenustele. Jaanuaris 2017 osales messil 242 000 külastajat ja 1800 eksponenti 70 riigist kokku 17 näitusehallis.

Eesti ühisstendile ootame osalema ettevõtteid, mis tegelevad purje- ja mootorpaatide, kanuude, jahtide jm väikelaevade ning nendega seonduva varustuse tootmise ja müügi-ga, samuti erinevate veesportidega seotud toodete ja teenuste pakkumisega.

Osalustasu ühe ettevõtte kohta 2000 € (käibemaksu ei lisandu).

Osalemissoovist palume teatada 10. maiks.

Ühisstendil osalejate arv on piiratud.

Lisainfo ja registreerimine:

Eero Raun
Eesti ühisstendi projektijuht
627 9339
eero.raun@eas.ee
eas.ee/messid



65
NUKU
teater · muuseum

MEES, KES EI TEINUD MITTE MIDAGI

*Muusikaline müsteerium
Mehis Heinsaare teoste ainetel*

Lavastaja AARE TOIKKA (VAT teater)
Muusika LAURI SAATPALU

Esietendus 2. juulil NUKU teatris

**30. aprillini
piletid
soodsamad**

täiskasvanutele

nuku.ee

HANGE

Jäätmekeskus nõudis autohankel valuvelgi, nahksisu ja roolisoojendust

Tallinna linnavõimu poolt prügivedajate ja klientide vahele tekitatud Tallinna jäätmekeskus on võtnud kasutusrendile kaks sõiduautot, hangete tehnilistes tingimustes on masinatele nõutud liigse luksusena mõjuvaid lisasid.

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Äripäev



Ühel ametiautol pidid kindlasti olema all 18tollised valuveljed, salongis heledamat tooni nahksisu, roolisoojendusega nahkrool ning tagumiste istmete soojendus.

Teine, vähe odavam auto ei saanud kuidagi läbi ilma 17tolliste valuvelgedega, nahkrooli ja toonitud tagumiste akendeta ning värvus pidi masinal olema kindlasti hõbedane metallik.

Tallinna keskkonnaameti hangete haldur Urve Oja selgitas, et tehnilised kirjeldused on hankedokumentidesse koostanud hiljuti Tallinna jäätmekeskuse juhataja kohalt lahkunud Martin Gasman.

Nahksisuga auto hind oli ligi 26 000 eurot ning selleks on KIA Optima TX 1.7 diisel (104 kW), automaatkäigukast 7DCT.

Teine auto on samuti KIA, mudeliks Sportage EX 1.7 diisel, samuti automaatkastiga. Auto hinnaks kujunes veidi üle 20 000 euro. See masin vahetab välja praegu hankija kasutuses oleva linnamaasturi, mille kasutusrendi periood lõpeb maikuus.



▲ KIA Optima TX



▲ KIA Sportage EX

Oja kinnitusel kasutavad mõlemat sõidukit Tallinna jäätmekeskuse töötajad töösõitudeks, näiteks paikvaatluseks lepingupartnerite tegevuse kontrollimisel.

Martin Gasman autode hankide kommenteerida ei soovinud.

Annetus Keskerakonnale

Moskva Riiklikus Ülikoolis õigusteaduse magistriraadi saanud Gasmani pani Tallinna linnavalitsus eelmise aasta septemb-

ris Tallinna jäätmekeskust juhtima. Too-na laekus avalikule konkursile 31 avaldust ning linnavalitsuse arvates osutus enim konkursinõuetele vastavaks kandidaadiks just Gasman. Enne seda töötas ta 2009. aastast Kristiine linnaosavalitsuse haldussekretärina. Eesti Ekspress kirjutas 2011. aastal, kuidas Gasman annetas pool oma aastapalka Keskerakonnale. Läänud nädalal vastas linnavalitsus Gasmani jäätmekeskuse juhataja kohalt.

VENE AKTSIAD

Analüütik: osta tasub vaid siis, nafta hind tõuseb

Kuigi 100 Moskva börsile investeeritud dollari kohta võib investor saada 17 dollarit tulu, ei kipu aktsionärid Vene ettevõtete aktsiatesse investeerima, kirjutas uudisteagentuur Bloomberg.

Analüütikud on üsna ühel meelel, et kõhklevad investo-rid ja hea majandusprognoos on viinud Vene börsilt saada-va tulu nii kõrgele, nagu see oli viimati enne valuutakriisi kaks aastat tagasi.

Bloombergi analüütikute

48

protsenti on viimase
27 kuuga rallinud Vene-
maa aktsiad.

hinnangul saab Venemaa aktsiatest kaks korda nii suurt tootlust kui Venemaa võlakirjadest või teistest arenevate turgude aktsiatest. Kuid investorid ütle- vad, et seda on liiga vähe, arvestades Venemaa-USA pingestunud suhteid ning Ukraina kriisi tõttu Venemaale kehtestatud sanktsioone. Lisaks teeb investo- reid ettevaatlikuks nafta ma- dal hind.

Venemaa ettevõtete kasu- miprognoosid on analüütiku- te hinnangul head ja nende jär-

gi kasvavad ettevõtted kiiremi- ni kui mujal arenevas maailmas.

Samal ajal kaupleb dollaris märgitud RTS indeks 5,8kord- sel oma liikmete kasumite oodataval tasemel. Kuigi see teeb venelased kõikidest arene- vatest turgudest kõige "odava- maks", langeb P/E suhe võrreldes MSCI Emerging Markets indeksi- ga isegi pärast Vene aktsiate viimase 27 kuu ligi 48protsen- dist rallit. MSCI on selle aja jook- sul vaevu muutunud.

"See tähendab, et investo-

rid keelduvad kasumiprognoo- se uskumast, kui nad Venemaa aktsiaid hindavad," ütles Kapi- tal Asset Management LLC esi- ndaja Moskvast Vadim Bit-Avra- gim.

"Siin on mitu murekohta. Poliitiline risk on suurenenud ja suhted USAga halvenenud. Olukord Süürias on muutun- ud ettearvamatuks. Me võime sanktsioonide vähendamise ära unustada. Näib, et sanktsioonid jäävad veel pikaks ajaks püsi- ma," ütles Bit-Avragim Bloom-

bergile. Seetõttu on ka nõnda, et kuigi Venemaa aktsiad tun- duvad odavad, siis tegelikult oodatakse investorite tagasitu- lekut vaid juhul, kui nafta hind taastub. Bit-Avragimi sõnul on sel juhul suurimad võitjad sää- rased kontsernid nagu Sber- bank, Gazprom ja Alrosa.

Need investorid, kes arvavad aga, et nafta hind kukub veel- gi, peaksid tema hinnangul Venemaa aktsiatest kaugema- le hoidma.

ÄRIPÄEV.EE

SANKTSIOONID

Trump ei tee Exxonile Venemaa suhtes erandit

USA president Donald Trump lükkas tagasi USA naftakompa- nii Exxon taotluse teha firmale erand Venemaale Krimmi an- nekterimise järel kehtestatud sanktsioonides, mis võimal- danuks Exxonil jätkata koos- tööd Vene riikliku naftafirma- ga Rosneft.

Exxon'i taotlusest kirjutas eelmisel nädalal Wall Street Journal. Taotlus puudutas koos- tööd, mis sõlmiti ajal, kui Exxo- ni juhiks oli veebruari alguses

USA välisministriks saanud Rex Tillerson.

"Pärast konsultatsioone pre- sident Donald Trumpiga ei tee rahandusministeerium USA firmadele, sealhulgas Exxonile, erandeid, mis võimaldaks nafta- puurimist, mis on praegu Vene- maale kehtivate sanktsioonide- ga keelatud," vahendas Wall St- reet Journal USA rahandusmi- nister Steven Mnuchin reedel tehtud avaldust.

ÄRIPÄEV.EE

PROTECT 5 years
Extended Warranty for GD Compressors

GD COMPRESSORS

PARIM KOMPRESSORITE JA VAAKUMPUMPADE HOOLDUSMEESKOND EESTIS

KÜSI LISA: 615 5550 VÕI INFO@KOMPRESSORIKESKUS.EE

Hooldame ja remondime erinevate tootjate suruõhu-, madalsurve- ja vaakumseadmeid.

RÕHUME ÕHULE KOMPRESSORIKESKUS

ÄRIPÄEV.EE

PANE TÄHELE

Sõidukitele esitatud tehnilised miinimumnõuded

Novembris 2016
väljakuulutatud hange

- 2.1.** Sõiduk peab olema uus.
2.2. Miinimummõõdud auto-
kerele (mm):
2.2.1. Pikkus 4855, laius 1860,
kõrgus 1465
2.2.2. Teljevahe miinimum mm
2805
2.3. Mootor
2.3.1. Diiselmootor
2.3.2. Mootori võimsus vähemalt
100 kW
2.4 Kütusekulu maksimum-
näitajad 100 km kohta:
2.4.1. Linnas 5,1
2.4.2. Maanteel 4,1
2.4.3. Keskmise 4,4
2.4. Keskmise CO₂ heide mitte
üle 116 (kaasa arvatud) g/km
2.5. Start-stop-süsteem
2.6. Veermik.
2.6.1. Automaatkäigukast
2.6.2. ABS-EBD-pidurid
2.6.3. Elektrooniliselt kontrollitav
vedrustus
2.7. Varustus
2.7.1. Sisevarustus:
1) 5 istekohta
2) smart key süsteem nupust käi-
vitamisega
3) täisautomaatne, vähemalt ka-
hetsooniline kliimaseade
4) automaatselt tumenev taha-
vaatepeegel
5) panipaik pakiruumi põhjakat-
te all
6) roolivõimendi
7) rooli kõrguse ja sügavuse re-
gulaator
8) roolisoojendus
9) valgusanduriga lähitulede
automaatika

- 10)** kaug- ja lähitulede automaat-
se vahetuse võimalus
11) püsikiiruse hoidja
12) teekonna kompuuter
13) tehases paigaldatud puute-
tundliku ekraaniga heli- ja navi-
gatsiooni süsteem (raadio, MP3,
WiFi)
14) liisinguperioodil tasuta navi-
gatsiooni kaartide uuendused
15) AUX + USB + iPodi ühildavus
16) bluetooth käed vaba ühen-
dus roolilt juhitav
17) 12V voolupesa
18) rehvirõhu jälgimise süsteem
19) auto sõidustabiilsuse juhtsüs-
teem
20) elektriliselt juhitavad akna-
tukid ees ja taga
21) mehaanilised kardinad tagu-
mistel ustel
22) elektriliselt juhitav esiistmete
nimmetugi
23) ventileeritavad esiistmed
24) käetugi esiistmete vahel
25) tagaistme keskmine käetugi
26) nahkrool ja käigukangi
nupp
27) nahksisu / heledam toon
28) tagumiste istmete istmesoo-
jendus.
2.7.2. Välisvarustus:
1) valuveljed 18"
2) suve- ja lamellrehvide komp-
lekt (4 tk), üleandmisel paigalda-
tud rehvid vastavalt hooajale
3) varuratas (ajutine või täismõõ-
dus)
4) udutuled ees ja taga
5) vihmasensoriga klaasipuhastid
6) klaasipuhastite soojendus tuu-
leklasil
7) esiklaasipesuri pihustite auto-
maatsoojendus

- 8)** autom. reg. kõrgusega adap-
tiivsed Bi-ksenoon esituled
9) LED-päevasõidutuled
10) LED-tagatuled
11) LED-udutuled
12) esitulede pesurid
13) tagaklaasi soojendus
14) elektriliselt kokkuklapitavad
soojendusega ja suunatudedega
küljepeeglid lombivalgustusega
15) katuseluuk
16) käed vabad tagaluugi ava-
mine
17) metallikvärv - heledamad
toonid
2.7.3. Turva- ja lisavarustus:
1) ees- ja külgturvapadjad koos
turvakardinatega
2) põlveturvapadi
3) võtmega väljalülitatav kaas-
sõitja turvapadi
4) uste automaatne avanemine
kokkupõrkel
5) kolmepunktiturvavööd kõiki-
del istmetel
6) turvavööde meeldetuletus kõi-
kidel istmetel
7) isofix-turvavööde kinnitused
8) täisvaatemonitor 360 kraadi
9) tahavaatekaamera
10) parkimisandurid ees ja taga
11) iseparkimissüsteem
12) pimenurga hoiatussüsteem
koos tagant ristisuunas läheneva
sõiduki hoiatusega
13) elektrooniline seisupidur,
koos automaatse paigalhoidmise
funktsiooniga
14) avariipidurdamise hoiatussüs-
teem
15) radari ja kaameraga hädapi-
durdussüsteem
16) sõidureas püsimise abisüs-
teem

18-

tollised valuveljed pidid olema ühel autol, mille han-
ke korraldas Tallinna Jäätmekeksus.

- 17)** liikluskäitumise tuvastus
18) ESC + magistardikontroll
19) kokkupandav ohukolmnurk
20) nõuetele vastav tulekustuti
21) tõkiskingad
22) nõuetele vastav autoopteek
23) kesklukustus
24) kiirustundlik uste lukustamis-
süsteem
25) signalisatsioon.

Märtsis 2017
väljakuulutatud hange

- 2.1.** Miinimum mõõdud autoke-
rele (mm):
2.1.1. Pikkus 4480, laius min 1855
2.1.2. Teljevahe 2670
2.2. Mootor:
2.3.1. Diiselmootor
2.3.2. Mootori võimsus vähemalt
104 kW
2.4. Automaatkäigukast
2.5. Maksimaalne keskmine kütü-
sekulu: 5 l/100 km
2.6. Keskmise CO₂ heide mitte
üle 130 (kaasa arvatud) g/km
2.7. Kaug- ja lähitulede automaat-
se vahetuse võimalus
2.8. Tehases paigaldatud puute-
tundliku ekraaniga heli- ja navigat-
siooni süsteem (raadio, MP3, WiFi)
tahavaatekaameraga
2.9. ABS-EBD pidurid
2.10. Ajutine varuratas

- 2.11.** Suve- ja lamellrehvide komp-
lekt (4 tk), üleandmisel paigalda-
tud rehvid vastavalt hooajale
2.12. Alarm + kesklukustus
2.13. Auto sõidustabiilsuse juht-
süsteem
2.14. Automaatselt tumenev ta-
havaatepeegel
2.15. AUX + USB + iPodi ühildavus
2.16. Avariipidurdamise hoiatus-
süsteem
2.17. Bluetooth käed-vabad ühen-
dus roolilt juhtimisega
2.18. Ees- ja külgturvapadjad koos
turvakardinatega
2.19. Parkimisandurid ees ja taga
2.20. Sõidureas püsimise abi-
süsteem liikluskäitumise tuvastus,
kaugtulede assistent
2.21. Roolisoojendus
2.22. Klaasipuhastite soojendus
tuuleklasil
2.23. Liisinguperioodil tasuta navi-
gatsiooni kaartide uuendused
2.24. Elektriliselt juhitavad akna-
tõstukid ees ja taga
2.25. Elektriliselt juhitavad külje-
peeglid soojendusega
2.26. Elektriliselt kokkuklapitavad
suunatudedega küljepeeglid
2.27. ESC + magistardikontroll
2.28. Esitudutuled
2.29. Haagise stabiilsusprog-
ramm
2.30. Istmesoojendused ees ja
taga

- 2.31.** Katusereelingud
2.32. Kerevärvi pampid ja välis-
peeglid
2.33. Kerevärvi uksekäepidemed
kroomaktsendiga
2.34. Kiirustundlik uste lukustus-
süsteem
2.35. Komfortsuunatud
2.36. Käetugi esiistmete vahel
2.37. LED-päevasõidutuled
2.38. Nahkrool
2.39. Käigukangi nupp
2.40. Püsikiirusehoidja kiiruse pii-
rajaga
2.41. Rehvirõhu jälgimise süsteem
2.42. Rooli kõrguse ja sügavuse
regulaator
2.43. Salongiõhufilter
2.44. Sõidureas püsimise abisüs-
teem
2.45. Liikluskäitumise tuvastus
2.46. Kaugtulede assistent
2.47. Tagaistme keskmine käe-
tugi
2.48. Tagaistme seljatugede kal-
denurga reguleerimine
2.49. Tagaspoiler
2.50. Tahavaatekaamera
2.51. Teekonna kompuuter
2.52. Tekstiilist istmekatted
2.53. Toonitud tagumised aknad
2.54. Turvavööde meeldetuletus
kõikidel istmetel
2.55. Täisautomaatne kahetsoo-
niline kliimaseade, vihmasensori-
ga klaasipuhastajad
2.56. Uste automaatne avanemi-
ne kokkupõrkel
2.57. Valgusanduriga lähitulede
automaatika
2.58. Valuveljed 17"
2.59. Võtmega väljalülitatav kaas-
sõitja turvapadi
2.60. Värvus: hõbedane metallik

MASINAL
ON JÕUD.
SINUL ON
MÕISTUS.
Veendu ohutuses.

Kontrolli masinat ja selle
seisukorda, muidu masin
kontrollib sind.



Tutvu masinatega töötamise ohutusnõuannetega Tööelu portaalis www.tooelu.ee



TÖÖINSPEKTSIOON



TÖÖELU
www.tooelu.ee

PETTUS

Maakohus mõistis Jetoili endise oma

Kütusemüüja Jetoili omanikfirma endise tütarfirma juht Lembit Eespäev mõisteti süüdi riigilt toetuse väljapetmise katses.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Äripäev



Lembit Eespäev on praeguseks end ärist taandanud. Selgus, et ta müüs Oil Tech'i ja kütuste hulgitüüja Jetoili omaniku, kontserni JetCapital osaluse kaasaktsionärile. Eespäev loobus tööst nii JetCapitali kui ka selle tütarfirmade juhtorganites. Endiselt on Eespäev aga Oil Tech'i juhatuses – samas ei kuulu firma sellest kuust enam JetCapitalile.

Harju maakohus tunnistas reedel lisaks Lembit Eespäevale süüdi mehe juhitava firma Oil Tech, Kristina Tautsi, Vambola Kolbakovi ja Yuriy Golubyevi soodustuskelmuse katses seoses taotlusega Euroopa Liidu Üheteuuluvusfondist 1,5 miljoni euro saamiseks. Kõik süüdistatavad peale Tautsi on varem kriminaalkorras karistamata. Otsuse vaidlustamise soovist saab teada anda nädala jooksul.

Osaline õigeksmõistmine

Samas mõistis kohus kõik süüdistatavad õigeks selles, mis käsitleb siseriiklikust keskkonnaprogrammist 200 000 euro saamise taotlust.

Eespäevale mõistis kohus aastase tingimisi vangistuse kaheaastase katseajaga. Oil Tech'ile mõistis kohus 20 000 eurose rahalise karistuse. Tautsile mõistis kohus aastase tingimisi vangistuse kaheaastase katseajaga. Tautsi karistust suurendati varasema otsusega mõistetud karistuse võrra ja liitkaristuseks mõisteti kaheaastane vangistus. Kuna praeguseks on varasema otsusega määratud aastane katseaeg möödunud, siis täitmisele saab pöörata vaid reedese otsusega mõistetud aastase vangistuse.

Kolbakovile mõistis kohus aasta ja kuue kuu pikkuse tingimisi vangistuse kaheaastase katseajaga. Tema karistuse hulka arva-

1 500 000

eurol üritasid Lembit Eespäev, Oil Tech, Kristina Tauts, Vambola Kolbakov ja Yuriy Golubyev välja petta KIKilt Euroopa Liidu Üheteuuluvusfondi raha.

takse eelvangistuses juba kantud üks päev. Golubyevile mõistis kohus kaheksa kuu pikkuse tingimisi vangistuse aasta ja kuue kuu pikkuse katseajaga.

Menetluskuludena peab Eespäev tasuma 705 eurot, Oil Tech 849 eurot, Kolbakov 2841 eurot ja Golubyev 705 eurot. Kuna Tautsilt on sundraha teise astme kuriteos süüdimõistmise eest välja mõistetud juba 2015. aasta kohtuotsusega ja arutatav kuri-

tegu on toime pandud enne selle otsuse tegemist, ei pidanud kohus temalt sundraha teistkordset väljamõistmist põhjendatuks.

Vajasid seadmeid

Süüdistuse järgi taotles Oil Tech Keskkonnainvesteeringute Keskuselt (KIK) kahel korral toetust, et osta naftasaaduste jääkide ümbertöötlemise seadmeid. Taotluste põhjal olid seadmed väärt kokku ligi 3,6 miljonit eurot. KIKilt süüdistuse põhjal 1,5 miljonit eurot välja petta üritanud vormistasid dokumente tagantjärele. Suure osa tõenditest hankis riigiprokuratuur kirjavahetustest, näiteks vaadati läbi Tautsi meilid – selleks võeti läbiotsimisel kaasa naise sülearvuti.

Paralleel kirjandusest

Esimese istungi hakul võrdles Kolbakov en-

da üle algavat kohtuprotsessi Franz Kafka teosega "Protsess", tõmmates paralleele romaani peategelase Josefiga, kes ühel hommikul teadmata põhjusel arreteeritakse.

Riigiprokurör Piret Paukštys on varem kirjeldanud, et kriminaalpolitsei menetlus algas paralleelselt Jetoili tütarfirma Oil Tech'i taotluste esitamisega KIKile. "Politseil oli info, mille põhjal menetlust alustati," sõnas Paukštys. "Kirjavahetus näitas väga kõnekalt, kuidas dokumendid kannavad varasemat kuupäeva, kuid nende koostamist ja allkirjastamist koordineeriti hoopis hiljem ja just pärast seda, kui KIK midagi küsis."

Prokurör on rääkinud, et Kolbakov ja Tauts koostasid KIKile taotluse ja vastused, mille olid enne Eespäeva ja Golubyeviga kokku leppinud. Lisaks andsid Kolbakov ja Tauts korraldusi Eespäevale ja Golubyevile dokumentide tagantjärele koostamiseks.

TÖÖJÕUD

Ida-Euroopa firmade marginaalid ohus

Ida- ja Kesk-Euroopal on odava tööjõuga paiga maine, kus on hea toota keerulisemaid tooteid, nagu autod ja elektroonika, samas paneb kiirenev palgakasv investorid ümber mõtlema, kirjutas Bloomberg.

Nimelt kasvas Ungaris keskmine nominaalpalk veebruaris möödunud aasta sama ajaga võrreldes 10,7%. Ka Poola teatas 5,2% palgakasvust. Bloombergi andmetel näitab see trendi kogu regioonis.

Palgatõusule on kaasa aidanud tööjõupuudus regioonis ja riikide poliitika, selgitas Capital Economicsi ökonomist William Jackson. "Reaalpalga kasv ületab produktiivsuse kasvu. Kasvad palgad hakkavad erodeerima ettevõtete kasumimarginaale," ütles Jackson.

Bloombergi andmetel nõuavad regiooni valitsused kõrge-

maid palku ja survestavad sellega ka rahvusvahelisi firmasid. Näiteks Tšehhi peaminister Bohuslav Sobotka tõstas odava tööjõu teema oma kampaanias, valimised on oktoobris. Tema Slovakkia kolleeg Robert Fico küsis hiljuti, miks Volkswageni tehase töötaja endises kommunistlikus riigis teenib sama töö eest vaid kolmandiku sellest, mida tema Saksa kolleeg.

Bloombergi andmetel ei pruugi kasvavad palgad tähendada otsest ohtu regiooni konkurentsivõimelisusele, aga samas võib areng Jacksoni sõnul inflatsiooni tagant ohutada. "Regioon näeb ikka veel konkurentsivõimeline välja. Aga kui asjad nii jätkuvad, siis väljub asi tasakaalust ning võib-olla ka valuutakursside korrigeerimiseni," ütles Jackson.

ÄRIPÄEV.EE

VEERA



Eelarve koostamine ei pea olema raketiteadus

veera.eu

niku süüdi



▲ Reedel mõistis Harju maakohus riigilt toetuse väljapetmise katses süüdi Kristina Tautsi (vasakul), Vambola Kolbakovi, Lembit Eespäeva ja Yuriy Golubyevi. FOTO: ANDRAS KRALLA

Süüdistuse järgi esitasid Eespäev, Kolbakov, Tauts, Golubyev ja Oil Tech KIKile 2014. aastal nii taotluses kui ka päringule vastates valeandmeid, nagu käiks Oil Techis tootmisprotsess, misjärel tekivad jäätmed, mida saab uuesti tootmisesse suunata. Tegelikult neid jäätmeid prokuratuuri andmetel ei olnud.

KIK uuris ka, millisele jäätmekäitlejale on firma projektiga seotud jäätmed üle andnud ja soovis dokumente varasemast tootmisprotsessist. KIK sai vastuse, et jäätmed anti firmale High Tech Recycling. Selle kohta saabus KIKile ka 2013. aasta detsembris sõlmitud leping. Prokuratuuri hinnangul oli tegemist näiliku lepinguga.

Ka läks KIKile teele 2014. aasta veebruaris sõlmitud leping Läti ettevõttega SIA Danfort. Prokuröri sõnul firmad koostööd ei teinud ja lepingud koostati pärast KIKi päringuid. Prokurör lisas, et süüdistatavad esitasid KIKile valeandmeid, väites, et Yuriy Golubyev ei olnud Oil Techi osanik samal ajal, kui andis firmalt Basis Ecotech LLP võetud hinnapakkumisele oma allkirja. Juurde läks süüdistuse põhjal aasta algusest pärit fiktiivne müügikokkulepe. Prokuratuuri teada vormistati see hoopis pärast KIKi küsimust. Vastuse koos võõrandamise lepinguga edastas KIKile Lembit Eespäevalt volituse saanud Kristina Tauts.

Kokkumäng teise firmaga

Prokurör märkis, et Eespäev, Kolbakov, Tauts, Golubyev ja Oil Tech esitasid valeandmeid sellegi kohta, nagu oleks firma võtnud seadmete hinnapakkumisi. KIKile läks mais teele väljatrükk e-kirjast, milles Caprea Consulti esindaja Peeter Lannes teatas, et nad ei ole suutelised küsitud seadmeid tarnima. Süüdistuse järgi hinnapakkumist ei küsitud, kirja koostas Kolbakov. Prokuröri sõnul edastas Kolbakov kirja Peeter Lannesele, paludes see Caprea Consulti kirjaks vormistada. KIK andis Oil Techile lõpuks eitava vastuse. Nii jäi pettus katsestaadiumisse, märkis prokurör.

KIKile saatsid süüalused veel teise taotluse, küsides 200 000 eurot toetust. Süüdistuses seisab, et sel korral esitasid Eespäev, Golubyev, Kolbakov, Tauts ja Oil Tech taas valeandmeid, nagu oleks Basis Ecotech LLP sõltumatu pakkuja – pakumise allkirjastanud Golubyev oli sel ajal Oil Techi omanikeringis. Jällegi keeldus KIK Oil Techile raha andmast.

POLIITIKA

Gorbatšov: Venemaa vajab võimuvahetust

Nõukogude Liidu viimane president Mihhail Gorbatšov teatas kirjutises ajakirjale Time, et Venemaa on valmis poliitiliseks konkurentsiks, mitmeparteilisuseks ja võimuvahetuseks.

“Olen veendunud: Venemaa edu on võimalik vaid inimestele toetudes, vaid demokraatlikul teel. Venemaa on küps poliitiliseks konkurentsiks, tegelikuks mitmeparteilisuseks, ausateks valimisteks, võimuvahetuseks,” kirjutas ekspresident ja Nobeli preemia laureaat ja lisas: “See tähendab Venemaa praeguses ajaloetapis presidendi erilist rolli ja vastutust.”

Gorbatšov märgib, et Vladimir Putin, saanud eelkäijalt päranduseks kriisis maa, suutis olukorra stabiliseerida, säilitada riikluse, algatada majanduskriisist väljumise protsessi

» Venemaa on küps poliitiliseks konkurentsiks, tegelikuks mitmeparteilisuseks, ausateks valimisteks, võimuvahetuseks.

Mihhail Gorbatšov

ja tugevdada Venemaa rahvusvahelist positsiooni. Gorbatšov leiab, et mõned autoritaarsed laadi meetmed ja nn käsi-juhtimine olid õigustatud, kuid praegu “ei saa Venemaa probleeme lahendada ilma poliitiliste pööreteta riigi juhtimises”.

Time avaldas iga-aastase nimekirja planeedi mõjukamatest inimestest, kelle seas oli ka Putin, lisaks USA president Donald Trump, Hiina president Xi Jinping jt. Time palus Gorbatšovilt kommentaari Putini kohta.

ÄRIPÄEV.EE

KOHUS

Kurikuulus turujuht Polištšuk pankrotis

Harju maakohu määrusega kuulutati välja aastate eest Tallinna abilinnapea Mait Metsamaa mõrva tellimise eest vangi mõistetud Vadim Polištšuki pankrot.

Kohus määras Polištšuki pankrotihalduriks Martin Krupi. Võlausaldajate üldkoosolek toimub maikuu keskel.

Juba 2001. aasta juulist on Polištšukil riigi ees maksuvõlg. Füüsilise isiku tulumaksuvõlg ulatub 60 000 euroni, millele lisandub 65 443 eurot intressi.

Kinnisvara ja omandusi ettevõtluses Polištšuki nimel ei ole.

Polištšuk vabanes 2011. aasta mais enne tähtaega Tartu vanglast. Trellide taga veetis ta seitse aastat, kuna mõisteti süüdi Tallinna keskerakondlasest abilinnapea Mait Metsamaa mõrva tellimises.

Polištšuk oli Tallinna Keskturu juht ja soovis turgu erastada, kuid otsustas selle ümber tekkida tüli lahendada mõjuka poliitiku kõrvaldamisega.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Technopolis Ülemiste kasum oli 7,1 miljonit eurot

Ülemiste City ärilinnakut arendava ASi Technopolis Ülemiste puhaskasum kasvas möödunud aastal 9,2%, ulatudes 7,1 miljonile eurole, ja käive 17%, 12,9 miljonile eurole. Aastat iseloomustab üüripindade kõrge täituvus ja oodatust suurem teenuste müük, ütles Technopolis Ülemiste juht Gert Jostov.

Levira käive 10,6 miljonit eurot

Digitenuste ettevõtte Levira mullune müügitulu oli 10,6 miljonit eurot ja puhaskasum ligi 437 000 eurot. Levira investeeris 3,6 miljonit eurot ehk 2,4 korda rohkem kui sellele eelne nud majandusaastal, teatas ettevõtte. Levira aktsionärid on Eesti Vabariik ja Prantsuse telekommunikatsiooniettevõtte TDF vastavalt 51- ja 49protsendilise osalusega.

FIAT LAO AUTODE SOODUSPAKKUMINE

ÖKONOOMSUS
TÖÖKINDLUS
MADALAD ÜLALPIDAMISKULUD
FUNKTSIONAALSUS



DOBLO

MAHUTAVUS 3,4-5,4 m³
KANDEJÕUD 675-960 KG
KÜTUSEKULU 5,0 L/100KM JA CO₂ 133 G/KM

ISTEKOHTADE ARV 2-5

SOODUSTUS

KUNI 4000 EUROT

DUCATO

MAHUTAVUS 8-17 m³
KANDEJÕUD 1.000-1.900 KG
KÜTUSEKULU 6,3 L/100KM JA CO₂ 157 G/KM

ÜMBEREHITUSE VÕIMALUSED

SOODUSTUS

KUNI 5000 EUROT

AUTOSPIRIT AS
EHITAJATE TEE 122 TALLINN,
TELEFON: 6 599 482
TALLINN@AUTOSPIRIT.EE

AUTOSPIRIT TARTU OÜ
TURU 47, TARTU,
TELEFON: 7 341 126
TARTU@AUTOSPIRIT.EE

autospirit



INTERVJU

Isapuhkuse
nimel riigi
vastu kohtusse

“Muid variante ei olnud,” tõdes turunduskommunikatsiooniettevõtete ühenduse Creative Unioni juhatuse liige Ants Lusti küsimuse peale, miks otsustas ta riigi vastu kohtutee ette võtta.

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

Äripäev



Paar kuud tagasi sai Ants Lusti sotsiaalkindlustusametist tema enda sõnade järgi “napisõnalise ei”. Ta oli hiljaegu viindat korda isaks saanud ning sestap esitanud avalduse saada kümme päeva isapuhkust. Suur oli aga tema üllatus, kui selgus, et äraütlemise põhjuseks on tema tööhõive lepingu vorm – Ants Lusti pidi puhkusest suu puhaks pühkima, kuna ta on tööl juhatuse liikme, mitte töölepinguga. Pettumusest sündis palju tähelepanu kogunud Facebooki postitus ning tänaseks on asjad nii kaugel, et riik on kutsunud enda seaduste eest seisma kolmanda võimu ette.

Äripäev käis Ants Lustiga rääkimas sellest, mis ajendas teda riiki kohtus tantsule paluma, mida arvab ta juhatuse liikme staatusest Eestis ja mida saaks siis ettevõtluse arendamiseks ära teha.

Olete öelnud, et teid ei kannustanud kohtusse minema ainult personaalne huvi, vaid ka missioonitunne, et võrdsustada juhatuse liikme staatust töölepinguga inimese omaga. Eks äratõuge oli ikkagi isiklik – avastasid end olukorras, kus riik oli sulle ära öelnud. Kaks aastat tagasi sain ma isapuhkuse toetuse abiraha. Miks siis nüüd on olukord nii-

võrd muutunud, et saan resolutsse ja napi-sõnalise ei? Hakkasin mõtlema, et ju see on selle tõttu, et mul on juhatuse liikme leping mitmes ettevõttes. Siis mõtledki, et okei, ma võtan vastutuse ettevõtte äriliste eesmärkide eest. Võtan vastutuse inimeste töökohtade eest. Oma perekonna eest. Ja siis, kui saabub hetk, mil mind võiks käsitleda subjektiivsena ning ma võiksin saada samalaadset hüvitist nagu töölepinguga inimene, selgub, et vau, tegelikult ei saagi. Mulle tundus, et olen langenud karjuva ülekohtu alla. Hakkasin asju uurima ning kogusin siit-sealt infokilde. Endine minister Liisa Oviir olevat mõni aeg tagasi käinud ettevõtjate ees esinemas ja nentunud, et jah, olukord on ebaõiglane. Tekib küsimus, et miks keegi sellega siis ei tegele? Probleemi on teadvustatud, aga sellega ei ole midagi peale hakatud. Järelikult ei jäänudki muud käiku kui võtta asjale juuriidiline hinnang ning üritada sedapidi kuhugi jõuda.

Nägite, et kui päästikule vajutada, võiksid asjad vallanduda? Minu eesmärk on riiki läbi kohtukaasuse paremaks teha. Kui tihti ikka üksikisik oma murega riigi vastu kohtusse läheb? See eeldab kübet juriidilist pädevust, peab palkama advokaadi, tundma mingil määral süsteemi ja protseduuri ning sul peab olema raha. Mulle näib, et need asjad jäävadki tavaliselt sellepärast ära, et neid kõiki komponente pole lihtsalt kellelgi lauale panna. Keegi ei hakka jama-



▲ **Viie lapse isa, turunduskommunikatsiooniettevõtete ühenduse Creative Unioni juhatuse liige Ants Lusti asus riigiga võitlusesse juhatuse liikmete õiguste eest.**

FOTO: ANDRES HAABU

AINULT VEEBIST
“Isapuhkuse nimel riigi vastu kohtusse” Ants Lusti räägib, kuidas edeneb reklaami- ja turundusäri ja kuidas läheb Creative Unionil.
www.aripaev.ee

ma – tuhat eurot ees või taga. Lüüakse käe ja minnakse eluga edasi.

Ekh siis rada ei vääri läbitammumist? Just. Kui olin eitava vastuse kätte saanud, mõlgutasin ikka mõnda aega mõtteid. Ühel hetkel käis mu sees väike plahvatus ja ma valasin selle sotsiaalmeediasse. Seal hakkas sõprade ringilt tagasisidet tulema – kirjutati nii avalikult kui ka privaatset. Siis korjas meedia selle üles ja mure sai avalikku tähelepanu. Sain sellest kõigest tuge ja jõudu juurde ning tundsin, et asi tuleb ette võtta. Kui tarduda ja uinuda, ei juhtu mitte midagi.

Näiteks on üks nelja lapse ema, kes on ühes organisatsioonis juhatuse liige. Tal on üks laps puudega. Seni on ta riigi käest saanud ühe päeva kohta aastas rahalist tuge, et puudega lapsega tegeleda. Ühel hetkel võeti see ära. Töölepinguga inimestele jäi toetus alles. Tihti peale ajavad inimesed segamini, et juhatuse liikme positsioon tähendab, et oled omanik, äriees või ettevõtja. Tegelikult ju nii ole! Võid ka olla n-ö tavaline töötaja, kellele on asetatud täiendavad ootused ja delegeeritud täiendav vastutus – vastutad

äriühingu edu või edutuse eest. Kui langetatakse halbu otsuseid, siis aga vastutad oma isikliku varani välja.

Sotsiaalministeeriumist öeldi, et juhatuse liige on oma otsustes ja ajakasutuses vabam, seetõttu tema punkeõigust seadusega paika pandud pole. See oli väga kummaline väide. Justkui ei peaks sa juhatuse liikme tööd tegemagi. Trillerdad ringi ja teed otsuseid distantsilt. Põhimõtteliselt saab ju ettevõtet juhtida ka nii, et delegeerid ja asjad saavad lahendatud, kuid kui juhatuse liige saab töö eest tasu, millelt makstakse makse, siis kuidas saab see olla riigi silmis kuidagi väiksema kaaluga, kui keegi, kes maksab makse töölepingult? Miks juhatuse liikmele ei kehti mitte mingisugused sotsiaalsed garantiid? Näiteks kui juhatuse liige peaks mingil põhjusel töötuks jääma – konkurents sööb välja, äriühing lakab olemast, kuulutatakse välja pankrot –, lähed töötukassasse ja palun väga, *tutkit brat*. Täiesti hämmastav. Huvitav on veel ka see, et juhatuse liikmetest just isad ei saa isatoetust. Ema puhul seadus selliselt ei kohaldu.

REKSON

DIIVANID | TUGITOOLID
MÖÖBLIKANGAD | KARDINAKANGAD

Decotex Sisustussalong
Pärnu mnt. 160E, Tallinn | E-R 10.00-17.00, L 11.00-15.00 | www.decotex.ee | FB: decotextrade

VENEMAA

Presidendikandidaat
müüb korvpallitiimi

Vene miljardär Mihhail Prohhorov plaanib müüa 49 protsenti New Yorgi korvpalliklubist Brooklyn Nets, vahendas Bloomberg.

Uudisteagentuuri teatel pole miljardär veel ostjat leidnud. Endine Venemaa presidendikandidaat omandas 2010. aastal 80 protsenti korvpalliklubist ja 45 protsenti klubi kodustaadionist ligi 223 miljoni dollari eest. 2015. aastal omandas ta ka ülejäänud osa. Toona hinnati tiimi väärtus 875 ja staadioni väärtus 825 miljonile dollarile. Netsid võitsid möödunud hooajal 20 ja kaotasid 62 mängu.

Prohhorov plaanib uudisteagentuuri andmetel ka oma Venemaa varasid vähendada. Detsembris müüs ta 91 protsendise osaluse kinnisvaraarendusega tegelevas ettevõttes Opn ning veebruaris sai 240 miljonit dol-



▲ Mihhail Prohhorov. FOTO: EPA

larit oma United Co.Rusali aktsiate müügist. See ettevõtte on maailma suurim alumiiniumitootja väljaspool Hiinat.

Kuna Kremlile ei meeldi Prohhorovile kuuluva meediakontserni RBK valitsuskriitiline joon, spekulieratakse, et miljardär võib ka sellest loobuda.

ÄRIPÄEV.EE



meetme taga on sisulised analüüsid. Toon näiteks suhkrumaksu. Nii palju, kui ma suhkrumaksu kohta olen kuulnud, näib mulle, et rahakott kisendab ja nüüd on vaja leida täiendavaid allikaid, kuidas seda täita. Jääb halb mulje. Tuleks lint tagasi kerida ja küsida, mis probleemi me üldse lahendame – kas riigi rahakoti või pealekasvatate põlvkondade terviseprobleemi? Sõnastaks tuumprobleemi ja selle juurpõhjuste ning selge eesmärgi – rahva tervis, õnn ja heaolu ja kaasnevateks faktoriteks näiteks riigi kaitsevõime kasv ja sotsiaalhoolekande kulude langus. Siis oleks see kõik okei ja ma kirjutaksin sellele alla. Hetkel aga tehakse aktsioone hurraa! saatel ning asjast jääb vildakas mulje. Riik ei tohiks teha enda lühiajaliste eesmärkide saavutamiseks ruttakaid otsuseid. Kas siis rahakoti täiendamise või jumal teab, mille jaoks.

Mida saaks teie arvates riik ära teha, et ettevõtlust ja majandust edendada? Võtme küsimus on see, kuidas saab riik luua sellise ettevõtluskeskkonna, mis innustaks ja toetaks maksimaalselt ettevõtlust. Inimesi, kes nimetasid viimase rahvaloenduse andmetel enda põhisissetulekuks ettevõtluse, on Eestis ca 4%. See protsent võiks küündida kümneni – väidetavalt on ühiskonnas kümnendik inimesi, kes on valmis teiste eest vastutust võtma ja oma rahaga riskima. Seda nn maa soola peaks riik hoidma ja motiveerima.

Meil on juba praegu, mille üle uhke olla. Eestis asutatakse elanike arvu kohta rohkem idufirmasid kui kuskil mujal Euroopas. Eesti paikneb Euroopa Liidu ettevõtlusaktiivsuse edetabeli tipus. 2015. aasta andmete järgi on Eestis 114 000 majanduslikult aktiivset ettevõtet. 53 000 võrra rohkem kui kümme aastat tagasi. Üle 107 000 neist on pisikesed, alla kümne töötajaga ettevõtted.

1,3miljoniline turg on aga hirmus pisike. Hädavajalik on panustada sellesse, et meie ettevõtete paremik oleks ekspordivõimekas ja toimetaks rahvusvahelistel turgudel. Efektiivsuse ja konkurentsivõimelisuse suurenemiseks peaks riik lõpetama vabasse turumajandusse sekkumise. Kõiki teenuseid, mida saab osutada riigi vahenduse ja regulatsioonita, võiks ju osutada erasektor, strateegilised valdkonnad kõrvale jättes. Riigi roll peaks piirduma keskkonna arendamise ja tegelike abivajajate aitamisega otsetoetustega, juhtumipõhiselt ja jooksvalt.

Mitte ainult Eesti, vaid ka Euroopa majandusstruktuurprobleemide üks peamisi põhjuseid on suured sotsiaalkulutused ja tööjõu maksukoormus. Riigi kui teenuse osutaja rolli vähendamine hariduses, tervishoios, sotsiaalkindlustuses ja muus aitaks neid kulusid alla tuua. See on Eesti kahaneva tööjõulise elanikkonna foonil kriitiline.

» Näiteks kui juhatuse liige peaks mingil põhjusel töötuks jääma – konkurents sööb välja, äriühing lakkab olemast, kuulutatakse välja pankrot –, lähed töötukassase ja palun väga, tutkit brat. Täiesti hämmastav.

Creative Unioni juhatuse liige
Ants Lusti

Miks juhatuse liikmed nõnda iga nurga peal peksa saavad? Ma saaksin sellest kõigest aru juhul, kui aasta oleks 1993 ja me oleks digitaalselt võimetud ega suudaks vahet teha, kes on juhatuse liikme, kes töölepinguga isik. Mis on nende töötasud ja palju neilt makse makstakse. Meie digitaalvõimekusega saame aga kohe teha isiku kohta väljavõtteid, kas ja kui palju on juhatuse liige palka saanud ja kui palju makse maksnud. Joone vahele tõmmata neile, kes makse tasuvad, ja neile, kes ei tasu. Kes on aidanud riiki üleväl pidada ja kes ei ole. Sellest võiks n-ö erimeetmete rakendamisel lähtuda. Meie suur narratiiv on see, et oleme progressiivne digiriik, kus kodanik ja riik on väga heades suhetes: bürokraatia on viidud miinimumini ja riik on toodud inimesele lähedale. Kõik on lihtne, läbipaistev ja arusaadav. Miks siis meie digivõimekust ei rakendata?

Riigi käekäigust rääkides, siis mida arvate Jüri Ratase kabineti senistest sammudest? Mulje (rõhutab – toim) on jäänud, et riigikassa vajab olulist täiendust ja selleks on kõik meetmed head. Loodan, et nende

Veskid hakkasid jahvatama

Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva ütles mõni nädal tagasi ERRile, et muutmisel oleva vanemapalgaseaduse järgi saavad tulevikus isapuhkust teistega võrdselt naudida kõik, ka juhatuse liikmed.

Küll aga juhul, kui riigikogu seaduse vastu võtab.

“Praegusel hetkel on ettevalmistamisel seaduseelnõu, millega tagatakse võrdne juurdepääs kõikidele isadele sõltumata nende töövormist,” kinnitas minister Iva. “Muudame ära, jah,” lubas ta märtsi lõpus ERRile.

LÜHIDALT

Goldman usub nafta hinna tõusu

Eelmisel nädalal langes nafta hind kuu mada-laimale tasemele, kuid Goldman Sachs teatas, et pole ühtegi head põhjust, miks hind nõnda palju langes. Goldman Sachs arvab, et USA naftavarude vähenemine on julgustav ja lisaks peaks hinnatõusule kaasa aitama OPECi tootmispiirangud ja turu suurenenud nõudlus. Seetõttu kinnitas Goldman oma prognoosi: Brenti barrel peaks nende hinnangul kerkima 59 dollari juurde.

UC RENT

ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE

RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS

tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

KÕIK KAPID POOLE HINNAGA
Teeme ruumi uuele kaubale

-50%

E-N 10–17 R 10–18
Tähetorni 21-i, Tallinn,
Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

RIIGIRAHANDUS

FinanceEstonia: ebaloogiline olukord Eesti riigieelarvega

Riigi eelarvediskussioonis ki-putakse kalduma liialt äärmus-tesse, ütles finantssektori esi-ndusorganisatsiooni FinanceEs-tonia juhatuse esimees Rauno Klettenberg.

Kõhklused ning ebaselged vastused jätvavad mulje, et moor-töötab, aga roolis pole keda-gi, ütles ta.

Mitmetel riikidel seisab ma-jandus vaatamata eelarve puu-dujäägile tugevatel alustel, sel-gitas Klettenberg. Samas on spektri teises otsas näiteid, kus eelarve püsiv puudujääk on vii-nud kogu riigi majanduse alla-voolu. “Eesti puhul seisneb eba-loogilisus hoopis selles, et ajal, mil riik koges mitme aasta väl-tel majandusraskusi ning prob-leemid olid ilmsed, püüti põik-päise järjekindlusega eelarvet

» Kõhklused ning eba-selged vastused jätvavad mulje, et mootor töötab, aga roolis pole kedagi.

FinanceEstonia juhatuse esi-meess Rauno Klettenberg

tasakaalus hoida. Seda olukor-ras, kus riigisektor oleks prob-leeme saanud leevendada ning reaalmajandust toetada. Samas täna, kus olukord on selgelt pa-rem ning tulevikuväljavaated positiivsemad, kaalutakse oota-matult eelarve tasakaalust välja-viimist,” vahendas Klettenberg FinanceEstonia seisukohta.

Klettenbergi sõnul on era-sektoril, nii töoandjatel kui ka töövõtjatel, täiesti õigustatud ootus, et sellise strateegia va-

liku puhul oskab riigi esinda-ja une pealt ning üheselt selgi-tada, miks selline tee valitak-se. “Kõhklused ning ebaselged vastused jätvavad mulje, et moor-töötab, aga roolis pole keda-gi. Valitsusel peaks olema kin-del arusaam, mida ja miks ette võetakse ning otsuste põhjen-damine ei tohiks tekitada ras-kusi, ebamugavustunnet ning puiklemist.”

Töötajatel soodsam seis kui ettevõtjatel

Eelarve puudujäägile lisaks on FinanceEstonia juhatuse esi-mehe sõnul juba mõnda aega arutletud ka erinevate maksu-muudatuste vajalikkuse ja uute maksude üle, mis oleks riigi-eelarve oluliseks katteallikaks. “Suures plaanis on valitud stra-

teegia töötajatele pigem sood-sam kui ettevõtetele. Finants-sektori suunalt tahaks rahan-dusministrile tunnustavad sõ-nad öelda selle eest, et valitsuse tasemel kokku lepitud finants-valdkonda puudutavate maksu-de rakendamine ning olulised seadusemuudatused on nüüd turuosalistega diskussioonis rohkem läbi arutatud,” edas-tas Klettenberg FinanceEstonia seisukohta.

Konkureerides teiste riiki-dega tuleb siiski ettevaatavalt meenutada, et seadusemuu-datuste ajaline dimensioon ja nende rakendamise ajastus on samuti kriitilise tähtsusega, ju-hul kui soovime siia uusi ette-võtteid ning töökohti, lisas Klet-tenberg.

MÜÜA KINNISVARA VIRUMAAL

TÖÖSTUSKÜLA, Tõrma küla, Rakvere vald, Lääne-Virumaa
1200000 EUR, 6000m²

Jaama tn 12, Jõhvi, Ida-Virumaa
300000 EUR, 1592,4m²

Jaama küla, Illuka vald, Ida-Virumaa
460000 EUR, 1831m², 40 tuba

HOTELL, Tallinna tn 49, Rakvere, Lääne-Virumaa
199000 EUR, 450m², 19 tuba

ÖÖKLUBI, Kuke tn 3, Rakvere, Lääne-Virumaa
199000 EUR, 876,9 m²

Võta ühendust: kristo@k-kummid.ee

Kuidas viia äriprotsessid ja neid toetavad IT süsteemid vastavusse uue andmekaitseaduse nõuetega?

Radisson Blu Hotel Olümpia
16. mai

9.30 Registreerimine
10.00 Ülevaade GDPR-ist – saamisluhu, taust, motivatsioon
10.30 GDPR-i põhimõttelised muudatused ja mida need tähendavad infosüsteemidele
11.30 Kuidas peaks juhid mõtlema GDPR-ist?
12.00 Toekam kohvipaus
12.30 – 14.00 10 sammu tehnilise valmisoleku saavutamiseks + näitlik tegevusplaan

Seminaril osalemine maksab kuni 5. maini 149 eurot (km-ga 178,8 eurot), alates 6. maist kehtib täishind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot). Kahe või enama isiku korraga registreerimisel ühest maksjaettevõttest kehtib hindadele 5% soodustus.

Info ja registreerumine ituudised.ee/GDPR

Korraldajad: ITuudised.ee Äripäev Koostööpartnerid: Nortal TRINITY

Teadmised kommunikatsioonist on infoühiskonnas vajalikud igale spetsialistile ja juhile.
Telli ajakiri KAJA!

Tellimine: www.bestmarketing.ee/kaja • 667 0099

KUIDAS KUULATA, ÕPPIDA, NAERDA JA JUHTIDA

klubi hind 30,50
tavahind 38,50

VIRGINI VIIS
RICHARD BRANSON
Äripäev

Äripäeva raamatuklubi

pood.aripaev.ee/raamatud

Äripäeva Infopank

Sisesta ettevõtte nimi, registrikood või isiku nimi

Kõigi Eesti ettevõtete taust ja seosed Äripäeva Infopangast!

Äripäeva Infopank | telefon: (+372) 667 0008 | e-post info@infopank.ee
www.infopank.ee

KAUBANDUS

Pakendeid vältivad kliendid panevad kaubanduse proovile



PANE TÄHELE Kuidas vähendada pakendite teket?

Tõhustada pakendite sorteerimise süsteemi.

Tagada igasuguse pudelitaara tagastamisvõimalus.

Vähendada toodete ülepakendamist.

Klientide surve oma ostuvaliku kaudu.

Suuremad ketid vaadaku üle, mida saaksid pakendivabalt müüa ja seda teha.

Investeerida anumatesse, kus on võimalik tooteid lahtiselt hoida.

Tootjad panustagu rohkem toidu kvaliteedi tõstmisse, mitte pakendisse.

Pakendamisel kasutada materjale, mis poleks keskkonnale kahjulikud.

Tootjad võtku initsiatiiv pakkuda tooteid pakendivabalt.

ALLIKAD: RIMI JA SILVER SMELJANSKI

◀ **Johanna Maria Tõugu ja Silver Smeljanski** peavad Pärnus pakendivaba poodi **Paljas Pala**.

FOTO: URMAS LUIK PÄRNU POSTIMEES/SCANPIX

Tootjad: pakendivaba müük on kaupluste valik

Kui müüjad ütlevad, et tootjad võiksid vähendada ülepakendamist, siis tootjad leiavad, et hulgipakendites müümine sõltub ka kauplustest.

“Biominerata oleks sellise lahenduse valmis välja pakkuma kohe,” ütles puhastusvahendite tootja Biominerata juht Indrek Adler. “Siin on pigem tege mist kaupluste valikuga. Supermarketi kontekstis ma seda hästi veel ei näe, kuid butiigi tüüpi erialakauplustes oleks selline lahendus ju päris tore.”

Inimesed on mugavad

Mamma kaubamärgi all valmistatud tootva Saarioinen Eesti OÜ turundusjuht Taavi Rehepapp leidis samuti, et lahtise leti müük sõltub eelkõige jaekettidest. Samas nentis ta, et valmistoidu ja portsjonpakendite tarbimine Eestis aina kasvab ning inimesed eelistavad mugavust ja ajalist kokkuvõtet.

“Näiteks üksinda elavad inimesed, kes valmistavad kodus

süüa vaid ühele, ei pruugi kogu valmistatud toitu tarbida ning osa sellest läheb äraviskamisele,” märkis ta.

Söödavad kahvlid

Keskkonnasõbralikumate pakendite kasutuselevõttu takistab Rehepapi sõnul aga tootjate hinnavõitlus. “Jäätmed – loomulikult tuleb nendega tegeleda, kuid hetkel on probleemiks hinnavõitlus, mistõttu ei ole võimalik keskkonnasõbralikumaid pakendeid kasutusele võtta. Eesti turgu arvestades võtab see aega.” Tema hinnangu ei ole siinsele tarbijale veel valmis suuri perepakendeid ostma, sest hind on liiga kõrge.

“Tore on aga näha, et mujal maailmas juba otsitakse lahendusi, kuidas näiteks tuua turule söödavad kahvlid, mis haa kub otseselt zero waste elustiiliga. Teema on aktuaalne ning sellest rääkimine on tänamatu töö, efekt ning muutused saavad aeglaselt ning vaevaliselt.”

Populaarsust koguv jäätmevaba ehk zero waste elustiil sunnib poekette ja tootjaid juurdlema, kuidas kaupa nõudlikule kliendile pakkuda.

HALDI ELLAM
kaasautor



“Ma ei oska hinnata, kui reaalne on jõuda täiesti jäätmevaba eluni, aga pakendite hulga oluline vähendamine on tegelikult lihtsam, kui võiks arvata,” leidis ökotooteid pakkuva Biomarketi tegevjuht Priit Mikelsaar. Tema sõnul saab pakendite hulka vähendada juba siis, kui kanda kõiki tooteid korduvkasutatavates kottides ja teadlikult eelistada suurpakendeid, ostes harvem, aga suuremaid koguseid.

“Kui siia veel lisada lahtise kaalukauba ostmise oma korduvkasutatavasse taarasse, siis saame veel ühe osa igapäevapakenditest kõrvale jätta.”

Mikelsaar kirjeldas, et Biomarket on lahtiselt müüdavate kaalukaupade osakaalu suurendanud, kuid kliendid ostavad algses väiksemaid koguseid ja tihemini, mis võib pakendite hulka suurendada. “Kasutame küll kaalukaupade jaoks paberist pakendeid, kuid sooviksime järk-järgult liikuda suunas, kus kliendid kasutaksid järjest enam kodust kaasavõetud korduvkasutusega pakendeid, näiteks kuivainete puhul oma riidekotte,” ütles ta.

Läbimõtlemit vajab Mikelsaare sõnul see, kuidas pakendi kaalu teada. Lahendus oleks taara eelnev kaalumine. “See vajab kaupmeestelt paindlikku ja mõistvat suhtumist ning väikeses poes on selline lähenemine igati loomulik,” lisas ta.

Müüja vastutab hügieeninõuete eest

Rimis on enamik puu- ja köögivilju saada- val lahtiselt, kuid pakutakse ka pakendatud alternatiive. Rimi Eesti Food ASi pressiesin- daja Katrin Batsi sõnul on üks põhjus selles,

et neid müüakse Rimile selliselt, teiseks on nii lihtsam kassas vahet teha, millega tegu. “Paraku ei näe me seda trendi, et lahtiselt müüdavate kuivainete või muu seesuguse toidu pakkumine turul kasvaks. Klient eelistab pigem mugavust,” ütles ta.

Samuti pidas Bats keeruliseks võimalust klientidel oma pakendit kasutada. “Toiduseadus ütleb üsna üheselt, et müüja vastutab ka kaasamüüdava toidu pakendi hügieeninõuete tagamise eest. Kui klient palub müüjal salati oma kaasavõetud purki tõsta, siis võtame meie vastutuse, et klient on oma purgi kodus korralikult puhtaks pesnud ning toit selles kindlasti ei rikne,” juhtis ta tähelepanu. Seetõttu keeldutaksegi kauplustes inimeste endi taarat kasutamast.

Kvaliteet on olulisem kui pakend

Pärnus Eesti esimese pakendivaba poe Paljas Pala avanud Silver Smeljanski leidis, et pakendivabalt saab müüa kõike, välja arvatud tooteid, mida peab säilitamise eesmärgil hoidma vaakumis või sügavkülmas. “Pakendivabalt müümisel on oluline jälgida, et kliendi toodud pakend oleks puhas,” toonitas ta. “Kui pakend pole korralikult puhastatud, siis pakub pood selleks võimalusi, et kaup ikkagi poest välja transportida.”

Tema sõnul vajab oma kotikeste ja karbikete kaasaskandmine harjumist ja rohkem läbimõtlemit, mida süüakse. “Teistes poodides käiakse tihti peale nii, et alles poes mõeldakse, mida süüakse,” ütles Smeljanski.

Smeljanski ütles, et inimesed lähtuvad oma otsustes pigem toote välimusest ja brändist kui kvaliteedist. See tekitab eba- ausa olukorra väiketootjatele, kellel pole nii palju tuntu- st ja piisavalt ressursse, et oma pakendeid suurepäraselt disainida. Smeljanski sõnul panustavad nemad toidu kvaliteeti, mis peaks olema olulisem kui pakend.

Nüüd ka kolle 50 cm halgudele!



- ✓ Soojust salvestavad kaminahjud
- ✓ Kindel kodumaine kvaliteet igasse Eestimaa kodusse!
- ✓ Soojustsalvestav võime kuni 24 tundi
- ✓ Paigaldus 1-2 päeva jooksul
- ✓ Viimistlus vastavalt kliendi soovile
- ✓ Garantii



OÜ Ahja Moodulahi
info@moodulahi.ee
Telefon 56 649 239
www.moodulahi.ee

KOMMENTAAR

Laenuga suured investeeringud

Palju on pööratud tähelepanu valitsuse otsusele muuta riigieelarve baasseadust, et lubada lasta riigieelarve 0,5 protsendiga SKPst struktuuralesse defitsiiti ja riigieelarve struktuurset tasakaalu jälgitakse edaspidi pikema perioodi keskmisena. Aga mis on selle otsuse taga?

Uuendatud reegel annab võimaluse kasutada varasemate perioodide ülejääkidest investeeringuteks kuni 0,5% SKPst aastas. See ei lähe jooksvate kulutuste katteks, vaid sellega tehakse teoks pikalt oodatud suurobjektid. Struktuurse tasakaalu käsitlemine mitme aasta keskmisena tagab riigile paindlikkuse. Pikema perspektiivi eesmärk hoida riigi kulud ja tulud tasakaalus jääb kehtima.

Laenuhirmust vabaks

Valitsus leppis kokku, et reformierakondlikud dogmad jäetakse tagaplaanile, sealhulgas hirm võtta investeeringuteks laenu. Eesmärk on laenata aastas ligikaudu 115 miljonit eurot, millest näiteks suuremate teede ja raudtee objektidele on planeeritud täiendavalt 45 miljonit eurot ja nii kolme aastaga kokku 135 miljonit eurot. Infrastruktuur vajab lisarahastust. Eelmine koalitsioon võttis Tallinna–Tartu maantee lõigu ehituseks raha ära kruusateedelt – selline käitumine pole jätkusuutlik ega maapiirkondi arvestav.

Lisaks pean õigeks, et Eestis ehitatakse laenurahaga konverentsikeskus. Tegemist on suure rahvusvahelise mõju omava projektiga – pean silmas Tallinna linnahalli ning seni korralikult kasutamata majandusharuga. Praegu kaotame aastas tuhandeid konverentsituriste oma naabritele, kuna meil puudub võimekus korraldada mastaapseid üritusi.

Eesti on üks vähesed riike, kelle pole riigivõlakirju. Oleme soetanud enam kui 3,8 miljardi eest teiste riikide võlakirju, selle asemel, et panustada Eesti ettevõtetesse ja majandusse. Eesti kapitaliturg vajab värskeid tuuli ja mõtlemist. LHV Pank on Tallinna börsi viimase kuue aasta ainuke IPO. Valitsuse plaan viia Tallinna Sadama vähemusosalus börsile pakub Eesti inimestele ja pensionifondidele uusi võimalusi, kuidas raha Eestisse investeerida ja sellelt teenida.

Laenu võtmise otsuse taga ei ole soov elada tulevaste põlvete arvel, vaid vastupidi – ehitada neile parem riik. Seisaku- ja Exceli-valitsusele järgnenud koalitsioon on esimesest päevast peale kinnitanud, et eesmärk on taastada majanduskasv ja eelistame tegutsemist järjekordsele paigaltammumisele. Selleks, et Eestis muudatusi ellu viia, on vaja julgheid samme.

KADRI SIMSON
majandus- ja taristuminister



» Eesmärk on taastada majanduskasv ja eelistame tegutsemist järjekordsele paigaltammumisele.

KOLUMN

Majanduse narrimine on narr tegu

Eestlastel on vanasõna – “Narri põldu üks kord, põld narrib sind üheksa korda”. Kuigi see vanasõna kehtiks nagu põllumajanduse kohta, olen ma veendunud, et sama põhimõtte kehtib ka majanduses.

Meie praeguse valitsuse tegemisi ja plaane vaadates olen jõudnud järeldusele, et praegused riigiisad pole aru saanud sellest, millest riik tegelikult tulu saab ja mis tegelikkuses kasvatab inimeste jõukust. Tundub, et uue valitsuse kreedo on see, et riik elab maksudest ja mida rohkem neid on ning mida suuremad, seda parem riigile.

Kahjuks see kreedo on vale. Ükski riik ei saa tulusid mitte otse maksudest, vaid ettevõtlusest. Mida tugevam on ettevõtlus ja ettevõtteid, mida rohkem investeeritakse ja müüakse ning teenitakse kasumeid, seda suuremad on ka kokkuvõttes maksud riigile ja seda jõukamad on inimesed. Ehk see põld, mida narrida või mitte narrida, on riigi mõistes ettevõtlus ja maksud on selle põllu viljad, mitte vastupidi. Ettevõtluse “põllule” on väetiseks maksude lihtsus ja konkurentsivõimelisus ning bürokraatia vähesus. Selle põllu narrimiseks võib pidada konkurentsivõime koha pealt kõrgeid makse, erandite tegemist mõnedele, majanduslikku ebastabiilsust, aga kahjuks just selles suunas me praegu liigume.

Kummaline hoo andmine

Lausa kummastav oli lugeda aprilli alguses Äripäevast ühe meie valitsuse ministri väidet, et majandusele hoo andmiseks ta millegi ees risti ette ei löö. Vaataks siis majandusele hoo andmise meetodeid *à la* praegune valitsus – Euroopa kõrgeim lahja alkoholi aktsiis, Euroopa Liidu kõrgeim karastusjoogimaks, gaasiaktsiis



TARMO NOOP
A. Le Coq'i juhataja

» Loomulikult on valitsusel õigus kehtestada makse, kuid seda ei tehta ettevõtete konkurentsivõime kaotamise hinnaga.

hüppeline tõus, pakendite turule toomise maks, emaeetvõtete laenudelt panditulumaks, teedekasutamismaks. No ei kõla kuidagi majandusele hoo andmise meele!

On selge, et uute maksude korralikke mõjuanalüüse pole tehtud. Lihtne talupojalooma aga ütleb seda, et nende maksude kogumõju Eesti konkurentsivõimele on väga suur probleem. Teedemaks, gaasiaktsiis ja pakendimaks põhjustavad kõikide tootmissisendite kallinemist, mis omakorda halvendab meie tööstusettevõtete ekspordivõimekust ja konkurentsivõimet.

Karastusjoogimaks ja lahja alkoholi aktsiis täiendav tööstustekitab massilist piirikaubandust ja varimajandust ning nendel on kahjuks ka oluline mõju turistide arvu langusele. Kõik tarbijad seisavad silmitsi esmatarbekaupade massilise hinnatõusuga. Mitmele majandusharule (õlle- ja karastusjoogitööstus, kaubandus, turism) tähendavad uued maksud olulist käibe ja kasumi vähenemist, töökohad kaovad.

Peletame investoreid

Veelgi suurem on taoliste kiirete maksumuudatuste mõju investeerimiskeskonnale. Kas keegi valitsusest on küsinud, mis sõnumi me sellega anname? See sõnum on ainult üks – Eestisse ei tasu investeerida, sest investeerimiskeskonnas muudetakse meil üleöö ja kardinaalselt. Eesti senine eelis teiste riikide ees – lihtne ja stabiilne majanduskeskkond ning maksuvaba võimalus investeerida – kaob. Panditulumaks lööb sellesse viimase mõra ning sellest johtuv kontsernikontode kasutamise võimaluse lõppemine mõjutab kõige rohkem just Eesti kapitalil baseeruvate kontsernide (ja majanduse) paindlikkust.

Praeguse poliitika viljad saavad olema mõrurid. Kõigepealt näeme investeringute vähenemist, siis majanduskasvu kiratsemist, töökohtade kadumist ja inimeste elatusetaseme halvenemist. Sellest tuleneb maksude planeeritust halvem laekumine, mida saab kompenseerida ajutiselt veelgi suuremate maksutõusudega.

Lisame sellele komplektile veel juurde tasakaalust väljas riigieelarve ja esimest korda jooksvate kulude katmise riigilaenu, siis on selge, et sellisel viisil jätkamine viib meid tõsisse kriisini.

Kes narrimise peataks?

Keegi peab selgelt välja ütleva, et nüüd aitab! Aitab demagoogiast, et kõik see on tehtud Eesti rahva tervise ja parema elamise ning majanduskasvu huvides. Hakkame üks kord lõpuks mõtlema sellele, mis tõesti majandusele hoogu annaks ja seda tegudes, mitte sõnadega!

Loomulikult on valitsusel õigus kehtestada makse, kuid demokraatlikus ühiskonnas ei tehta seda valimatult, muutes kardinaalselt majanduskeskkonda. Seda ei tehta ka ettevõtete konkurentsivõime kaotamise hinnaga.

Kokkuvõttes ja kujundlikult võiks Eesti valitsuse vaadet majandusele kirjeldada USA 39. presidendi Ronald Reagani kuldsete sõnadega: “Kui ta toimib, maksusta teda, kui ta jätkuvalt toimib, reguleeri teda ja kui ta enam ei toimi, siis subsidieeri teda”. Ilmselt on need ajad veel ees, kus valitsus hakkab paaniliselt nuputama, kuidas põhjakäinud majandussektoreid uuesti ellu äratada. Suurriikide puhul on sellised eksperimendid mõeldavad, aga väikeses Eestis lõpevad nad alati sarnaselt nagu Kiirel, kes käis Venemaal põllumajandust õppimas.

KOMMENTAAR

Riik tekitab isesuurenevat maksuauku

Nähtavasti on viimaste aastate maksuameti ja ettevõtjate hea töö viinud poliitikud ja ametnikud uskumusse, et maksud laekuvad iseenesest ja igal aastal saab midagi tegemata ca 100 miljonit tulupoolele juurde kirjutada.

Kuidas muidu tõlgendada seda, et maksude kokkukogumise ja ausa konkurentsipärrast muretsuvad eelkõige ettevõtjad ise. Paraku muutub olemasolevate maksude kokkukogumine järjest keerukamaks ja iga uue maksuga kaasnevad alati ka kulud, et tagada maksu ühetaoline kohaldumine. Maksukoormuse tõstmisega ei saavuta kunagi majanduskasvu ning ausamat konkurentsi ei looda keerulise maksusüsteemiga. Suurem maksulaukumine tuleb majanduskasvust ja ekspordist, mitte uutest maksudest.

Maksu- ja tolliameti andmetel oli 2015. aastal maksu-

MAIT PALTS
kaubandus-tööstuskoja peadirektor



» Suurem maksulaukumine tuleb majanduskasvust ja ekspordist, mitte uutest maksudest.

auk üle 400 miljoni euro. Muureks jätkuvalt käibemaks, kuid ka tööjõumaksud. Kõrged tööjõukulud soodustavad ümbrikupalkade maksmist, aga põhjuseks on loomulikult ka muudest maksudest kõrvalehiiljad. Tegemist on tõsise ja jätkuva probleemiga, millega tuleb tegeleda esmajärjekorras.

Kinni maksab tarbija

Valitsus otsustas tõsta kütuse-, alkoholi- ja gaasiaktsiisi, aga lisas ka täiesti uued maksud. Enamik neist on suuna-

tud ettevõtjatele, kelle kasum on läinud järjest suuremas mahu kasvavate tööjõukulude kompenseerimiseks ning uued maksud kanduvad otse teed tarbijate ostukorvi.

Praegusel juhul lükkab valitsus maine hoidmiseks maksukoormuse ettevõtjatele. Ettevõtja ei suuda seda oma taskust kinni maksta, mistõttu lisatakse eeldatavasti iga maksu kohta toodetele vähemalt 0,5–1 protsenti hinda juurde. Kokku teeb see juba märkimisväärse hinnatõusu. Tarbijate silmis jäävad süüdlaseks ettevõtjad.

Pettureid tuleb juurde

Kõikide nende muudatustega muudab riik maksusüsteemi üha keerulisemaks. Mistõttu suureneb lähiajal maksuauk veelgi. Väheneb maksuneutraalsus. Suurenevad õiguskuulekalt käituvate ettevõtjate kulud. Konkurentsis püsimiseks hakkavad nemadki ot-

sima kõrvalteid. Petturid jätkavad sama hooga, sest maksuametil on nüüd veel rohkem tööd ja kui seni nendeni ei jõutud, on edaspidi lootus puhata nahaga pääseda veelgi suurem. Ühes on nii meie enda kui ka välismaa maksuetsperdid ühel meelel – meil on hea maksusüsteem, kuigi kõik detailid ei pruugi kõikidele meeldida. Kahjuks valitsejad ei taha või ei saa aru, et kui nad ei tegele aktiivselt juba praegu puuduoleva summa kokkukogumisega, vaid kehtestavad veelgi makse, siis tekib juurde neid, kes uutest maksudest kõrvale hiilivad. Tulemus on veelgi suurem maksuauk. Maksuauku vähendamine looks aga eeldused ausama ja stabiilsema majanduskeskkonna tagamisele ning uusi makse ei peaks kehtestama. Mis kõige tähtsam, ka tännased ettevõtjad oleksid rahul, sest näevad, et riik tõesti hoolib ausast ettevõtlusest.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 10904 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastoid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastoid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioos-
seid teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.



JUHTKIRI

Rahvas on korruptandi võlausaldaja

Kui korruptsioonikuridegudes süüdimõistetutelt tehtud kahju välja ei nõuta, jääb korruptsioon mugavaks teenimisvõimaluseks.

Kaitsepolitsei juht Arnold Sinisalu juhtis hiljuti Äripäevale antud intervjuus tähelepanu halvale praktikale kohalikes omavalitsustes, mida Äripäeva arvates tuleb muuta. Nimelt ei kasuta kohalikud omavalitsused korruptsioonjuhtumites kannatanuna oma õigusi kurjategijate tekitatud kahju neilt sisse nõuda.

Lihtsamalt öeldes on probleem selles, et linna- või vallaametnik võtab altkäemaksu ehk saab kuritegelikkuse kasu. Altkäemaksu maksja saab kasu, sest omavalitsus tegi talle vastuteene. Kui juhtum leiab kohtus tõendamist, siis oleks loogiline, et kuriteo osalised hüvitaksid omavalitsusele tekitatud kahju. Seda aga pole juhtunud ja kahju jääb maksumaksjate kanda.

Senisel praktikal on selge põhjus, kuidas sa ikka esitad rahalise nõude enda kolleegi või ka iseenda vastu, sest Eestis on kombeks korruptsioonikahtluse korral jätkata senises ametis. Seega ei lähtu omavalitsusi juhtivad inimesed valla- või linnaelanike huvidest.

Ilmekas näide on Kohtla-Järve korruptsioonijuhtum. Kohus mõistis konkurent-sialases süüteo, omastamises, usalduse kuritarvitamises, altkäemaksu võtmises, ametialases võltsimises ja võltsitud do-

kumendi kasutamises süüdi endise Kohtla-Järve linnaape Jevgeni Solovjovi. Sama kohtuotsusega mõisteti omastamises ja ametialases võltsimises süüdi endine Kohtla-Järve aselinnapea Jüri Kollo.

Kohtupingist altkäemaksja firmasse

Solovjovi karistas kohus 5 aasta pikkuse vangistusega 5aastase katseajaga ja Kollo 4 aasta ja 3 kuu pikkuse vangistusega 5aastase katseajaga. Lisaks keelati neil 3 aasta jooksul töötamine riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuses või asutuses. Töötamisele alles pärast riigikohtus otsuse jõustumist ametist viinud linnapead tõenäoliselt ei muserdanud, kuna Solovjov asus eelmise aasta sügisel tööle kommunaalrimehe Nikolai Ossipenkoga seotud ettevõttesse. Ossipenko oli just see, kelle huvides Solovjov kuriteod toime pani.

Sooritatud kuritegudega tekitas Solovjov Kohtla-Järve linnale ehk sealsetele maksumaksjatele kahju 210 200 eurot ja Kollo 840 069 eurot. Selle kahju (ehk teist viiendat kolmandat) oli Kohtla-Järve linn valmis jätma sisse nõudmata. Võrdluseks: Kohtla-Järve selle aasta eelarve maht on 49,1 miljonit eurot ning linnavalitsusel on vajadusel õigus võtta eelarveaasta kes-

tel lühiajalist arvelduslaenu 2017. aasta rahavoogude juhtimiseks kuni miljon eurot.

Seda miljonit ei peaks aga Kohtla-Järve linn laenama, vaid võiks nõuda tagasi nendelt inimestelt, kes oma tegevusega linnale nii suure kahju tekitasid. Pikka aega ei soovinud linna juhid nõuet esitada, kuid pärast kapo aastaraamatu avaldamist ning probleemi tõstatamist otsustasid kahju hüvitamise nõudega endiste linna juhtide vastu kohtusse minna. Lisaks kaalutakse kahjunõude esitamist ka teiste selle juhtumiga kohtu alla olnud isikute vastu. Näiteks pääses terviselikel põhjustel karistusest Nikolai Ossipenko. Kehv tervis ei tähenda aga seda, et korruptsioonikuriteost kasu saanud Ossipenko ettevõttelt ei võiks linn tekitatud kahju sisse nõuda.

Kahjunõude esitamine toob omavalitsusele kaasa küll kulud, sest tõenäoliselt tuleb alustada kohtuteed. Samas on suur osa tööst juba kriminaaluurimise käigus tehtud ning ka tekitatud kahju määratud. Lisaks omavalitsusjuhtide moraalsele kohustusele maksimaalselt seista oma valla huvide eest on korruptantidelt omavalitsusele tekitatud kahju sissenõudmine ka äriliselt tark tegevus, sest võimaldab saada omavalitsuse eelarvesse lisaraha.

REPLIIK

Raha panigi rattad käima

Riigikogu kiitis kolmapäeval heaks seadusemuudatuse, et planeeringutest huvitatud saavad edaspidi planeeringute koostamise ning keskkonnamõju hindamise eest ise maks- ta. Ehk teha ära riigi töö.

Tartu lähedale plaanitud tselluloositehase Est-For jaoks ehk üksikjuhtum põhjal muudetud seadus võib lüüa valusalt kasu saavaid ettevõtteid endid, sest need peavad olema valmis kahtlustusteks, kas raha eest ei saadud soodsaid otsuseid.

Kahtlused pole õhust võetud, sest elu näitab, et uurin-

RIVO SARAPIK
ajakirjanik



» Bürokratiat uus lahendus ju ei leevenda, sest senist pidurit maha ei võeta.

gut rahastanud (mitte tellijat) ootab ees talle kasulik resultaat või vaikitakse ebasoodsad tulemused maha. Seda sõltumata valdkonnast – ravimi-, alkoholi-, toidutööstus jne. Kelle raha, selle muusika. Uuringuid rahastavad ettevõtted ja organisatsioonid neid seoseid mõistagi tõrjuvad.

Bürokratiat ei kao

Seadusemuudatust kiitis parlamendis Meelis Mälberg (Reformierakond), kes isegi pa-beritööstuse omanik, et bürokratiat ei tohiks investeerin-

guid takistada ja planeerimine võiks käia nobedalt. Nõus. Ent bürokratiat uus lahendus ju ei leevenda, sest pidurit maha ei võeta. Pigem võib võimalike vaidlustega juurdegi tulla.

Hoogu on vaja, kuid mitte iga hinnaga. Kui ettevõtet on vaja, vajab see erapooletut hinnangut ja menetlemist. Tähelepanu on juhtinud riigikontrollgi – kui kohalik võim on andnud planeeringute koostamise eestvedamise planeeringust huvitatud isiku-tele, kasutati seda tihti iseenda heaks ja avaliku huvi kahjuks.

ÄRIPÄEV EETRIS

Seadusemuutus, mida vaja teada

Peagi muutub klientide andmetega töötamine ja see puudutab ka väikeste andmebaasidega toimetavaid ettevõtteid. Mis muutub, sellest saab teada saatest. Saates kõlav ettekanne on salvestatud konverentsil "Müügi edulood: kinnisvara müük".

► Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

8-10

aasta pärast võiks kasutamiseks valmis olla tehnoloogia, mis ühendab inimese aju ja arvuti, teatas visionäär Elon Musk. Just selliste projektidega tegeleb tema uusim ettevõte Neuralink.

Info@kemmerling.ee Tel. 5131903

♥ Bürookonteinerid

♥ Sanitaarkonteinerid

♥ Piirdeaiad

♥ Rent

♥ Müük

♥ Eriprojektid

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED TULETÕKKEUKSED LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

INVESTEERIMINE

Kas indeksifondid teevad teistele ikk

Eestlaste vara ei kasva madala teenustasuga indeksifondis kiiremini kui kõrgema teenustasuga aktiivselt juhitud fondis, leiab Bondora asutaja ja tegevjuht Pärtel Tomberg.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Äripäev

Paraku näitab statistika, et enamik fondi-juhte maailmas ei suuda turgu võita ehk leida seda õiget momenti, millal aktsiaid osta ja millal neid müüa.

Tuleva pensioni-ühistu asutaja Tõnu Pekk

“Kui fond valib valed indeksid või teeb seda valel ajal, on tulemus ikkagi halb,” viitas Tomberg sellele, et ka indekseeritud pensionifondide puhul pole hea tulemus garanteeritud. “Keskmise indeks võib küll olla parem keskmisest aktiivselt juhitud fondist, kuid alati jääb võimalus, et sinna makstud raha kaotatakse ära,” lisas ta.

Seejuures peab Tomberg suurimaks ohuks valuutariski. “Näiteks täna on euro vääringus indeksid võrdluses dollariindeksitega palju kõrgemal, sest suurem osa neis olevaid aktsiaid asuvad USAs ning seoses USA dollari tugevnemisega on euroinvestorid saanud suure boonuse,” selgitas ta. “Samas võib kõik vastupidi minna ning kui dollar langeb, liigub ka tootlus võimendusega teises suunas.”

Veel vihjas Tomberg sellele, et maailmas pole väga palju indekseid võtta ja indeksifondide valikud pole seetõttu eriti laialdased. Lisaks tõi ta välja, et ka indeksifond on teataval määral aktiivselt juhitud, sest indeksi valik tehakse ikkagi pensionikoguja eest ära.

Samuti leiab Tomberg, et Eesti pensionisüsteem on keeruline ning indeksite kasutamine selles vallas suurt midagi ei muuda. “Inimesed ei saa ikkagi aru, kuhu nende raha läheb ja kuidas seda paremini kasvatada,” märkis ta. “Kindlasti tuleks lahata ka probleemi, kuidas II samba varasid paremini juhtida.”

Tegelikult näitab muud

Tuleva pensioniühistu asutaja Tõnu Pekk Tombergi kriitikaga ei nõustu ja toob välja, et indekseid, mille vahel valida, on maailmas väga palju. “Meie järgitava MSCI ACWI tootlus on viimasel kümnel aastal olnud 4,6 protsenti mõõdetuna dollarites ja 6,6 protsenti eurodes,” põhjendas ta oma

► Bondora asutaja ja tegevjuht Pärtel Tomberg väidab, et indekseeritud pensionifondide puhul pole hea tulemus tegelikult garanteeritud – ka seal võib raha kaotada.

FOTO: MEELI KÜTTIM



seisukohta. “See on oluliselt parem kui Eesti pensionifondide keskmine aastatootlus.”

Pekk tõi välja, et analüüsikeskused Morningstar ja S&P ning enamik majandusteadlasi on seisukohal, et aktiivselt juhitud fondid jäävad alla igal ajahetkel alustatud ja igasuguse pikkusega indeksitesse tehtud investeeringule.

“Mulle tundub, et Tomberg teeb ühe üsna tüüpilise loogikavea: investeerimisega kaasnevad alati riskid ja valuutarisk on üks neist – passiivselt ja aktiivselt juhitud fondide risk siin selles mõttes ei erine,” märkis ta. “Käsitsi juhitud fondides asendab fondijuht osa tururiskist lihtsalt inimriskiga.”

“Paraku näitab statistika, et enamik fondijuhte maailmas ei suuda turgu võita ehk leida seda õiget momenti, millal aktsiaid osta ja millal neid müüa,” selgitas Pekk. “Ühelgi Eesti pensionifondivalitsejal ei ole ette näidata statistikat, mis annaks isegi alust oletada, et nende fondijuht seda suudaks,” lisas ta.

Pekk lisas, et mida pikem investeerimisperiood, seda väiksemaks muutub tõenäosus, et käsitsi juhitud fond oleks parem. “Kümne aasta pikkuse investeeringu puhul on uuringufirmade andmetel senise statistika järgi tõenäosus, et käsitsi juhitud fond jääb indeksitele alla, 80–90 protsenti,” teadis ta. “Mina ei tea ühtegi põhjust, miks peaksid 15 aastat turule alla jäänud fondide juhid üleöö väga headeks enustajateks saama.”

Pekk nõustus siiski Tombergi väitega, et Eesti pensionisüsteem on liiga keeruline. “Ei ole mõistlik eeldada, et iga arst, õpetaja, kunstnik, koristaja ja füüsik peaks kulutama suure osa oma vabast ajast mitte ainult pensionifondide prospektidesse, vaid ka regulatsioonide nüanssidesse süvenemiseks,” arvas ta. “Tuleva on sellele ka rahandusministeeriumi tähelepanu juhtinud ja anname endast parima, et süsteem Eesti inimese jaoks paremaks, lihtsamaks ja arusaadavamaks teha.”

Sõltub majandusolukorrast

LHV Varahalduse juhatuse liige ning fondijuht Joel Kukemelk leiab, et passiivselt juhitud fondid näitavad aktiivselt juhitud fondidest paremat tulemust siis, kui maailma aktsiaturgudel on väga hea aeg. “Samas jäädakse aktiivselt juhitud fondidele alla, kui turgudel on keerulisem aeg, sest fondijuhil pole võimalust fondis riske vähendada ja varaklasse muuta,” selgitas ta.

Kukemelki sõnul muutub aktiivselt ja passiivselt juhitud fondide haldustasu vahe järjest väiksemaks ja seetõttu võib eelistada ka aktiivseid fondide. “Pensionifondide aktiivne juhtimine tähendab, et fondijuhil on suurem valik instrumente ja varaklasse, kuhu sõltuvalt olukorrast investeerida,” selgi-

A Äripäeva Akadeemia

04.05.2017

Martin Veinmann

€ **359 €** (km-ga 430,80 €)
Kehtib kuni 28.04.17
Tavahind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Kuidas muuta oma kõne veenvaks ja meeldejäävaks

Kõnelemine – see on imelihtne!



Info ja registreerimine: **Harri Jõgis** / tel: 667 0283 / e-post: harri.jogis@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

a tuule alla?

VÕRDLOS			
Pensionifondide tootlus			
NAV	tootlus 2006–2016, %	tootlus 2011–2016, %	tootlus 2013–2016, %
LHV Pensionifond 100 Pluss	4,6	7,3	4,91
LHV Pensionifond Intress Pluss		2,6	1,33
LHV Täiendav Pensionifond	3,8	7,6	5,32
Nordea PF Aktsiad 100		9,4	7,07
Nordea Pension Intress Pluss		4,1	3,82
SEB Aktiivne PF	0,8	7,2	6,46
SEB Tasakaalukas PF	0,8	2,6	1,85
Swedbank Pensionifond V1 (30)	0,7	4,2	2,33
Swedbank Pensionifond V2 (60)	0,4	5,2	4,10
Swedbank Pensionifond V3 (100)	−0,2	7,7	6,43
Keskmine	1,5	5,8	4,4
Tarbijahinnaindeks	3,1	1,2	−0,17
Indeksid võrdluseks			
MSCI World USD	1,4	7,1	1,07
MSCI World EUR base 2006	6,2	15,1	13,47
MSCI ACWI USD (kasutab Tuleva)	4,1	10	3,69
MSCI ACWI EUR (kasutab Tuleva)	6,5	14,6	13,36
ALLIKAS: PARTEL TOMBERG			

tas Kukumelk. “Passiivse fondil on aga inst- rumendid ja varaklassid fikseeritud ning puudub paindlikkus neid muuta – sisuliselt on kogu vastutus lükatud fondi kliendi kanda, samas kui aktiivse fondi klient saab kee- rulises olukorras fondijuhile loot- a.”

Peki arvates on aga fondijuhi vahele- segamine halval ajal just kahjulik. “Ülekee- vad emotsioonid ja kiusatus asuda turgu ajastama ehk fondidesse sisse ja neist välja keksida on passiivse investori kõige suurem vaenlane,” arvas ta. “Kui sellele järele annad, loobud suurimast eelisest, mis indeksfondil on, ja tood vabatahtlikult mängu inimliku eksimuse riski, sellesama riski, mille pärast käsitsi juhitud fondid enamasti turu kes- misele alla jäävad.”

Kukumelk tõi välja, et LHV on võrrelnud oma suurima pensionifondi L tootlust hü- poteetilise Vanguardi 50-50 indeksiga, kus pool rahast investeeritakse globaalsetele aktsiaturgudele ning pool rahast euroala võlakirjadesse. “LHV pensionifond L on se- da indeksit 15 aastaga pärast kõiki kulusid lõõnud ligi 40 protsendiga.”

“Passiivsed fondid liiguvad võrreldes aktiivselt juhitud fondidega lühiajaliselt suu- remas ulatuses, sest nad on kogu aeg turgu- dele investeerinud,” märkis Kukumelk. “El- kõige sobivad passiivsed fondid pikaajalis- tele investeerimisoptmistidele, kes usu- vad, et parimat tulemust on võimalik saa- vutada väikeste kuludega turu keskmist tootlus saades.”

Vähe otsustusvabadust

Tomberg tõi nii indeksi- kui ka aktiivselt ju- hitud pensionifonde iseloomustava prob- leemina välja, et inimesed ei saa ise oma

pensionivara hallata ning otsused tehakse nende eest. “USAs saavad inimesed ise oma pensioniportfelli hallata ja otsustada, mi- da sinna valida – tekib omanditunne,” rää- kis Tomberg. “Praegu on Tuleva puhul näi- teks probleem selles, et viis pankurit, kellest pooled ei asu Eestis, otsustavad, mida teha eestlaste 3 miljardi euroga.”

Praegu soosib Tombergi hinnangul Ees- ti süsteem rahva raha liikumist oligopool- sele turule. “Ei saa nimetada konkurentsiks seda, kus inimesed on sunnitud valima viie firma toodete vahel ja raha juhib sisuliselt sama kildkond,” oli Bondora asutaja krii- tiline. “Ma ei saa jätta investeerimata, kui ükski pakutav toode mulle ei sobi, samu- ti ei saa investeerida kohalikesse võlakirja- desse või näiteks Bondora laenudesse – sa- mas pean maksumaksjana andma iga kuu oma raha fondide kasutusse ja selle eest veel peale maksma.”

Bondora asutaja meelest tuleks jõuda olukorrani, kus kohustusliku pensioni- kindlustuse sissemaksed suunatakse soo- vijate investeerimiskontole, mille kaudu on võimalik raha paigutada vastavalt pensio- nikoguja soovile. “Sarnased süsteemid on Inglismaal ja USAs ning inimeste teadlik- kus oma pensionifondis toimuvast on see- tõttu seal ka parem.”

Kukumelk tõi aga välja, et Eesti pensio- niturul on juba neli 75protsendilise aktsia- riskiga passiivselt juhitud fondi ning üks 100protsendilise võlakirjariskiga passiiv- selt juhitud fond. “Seega tuleb ka passiivse fondi eelistajal enda jaoks välja valida sobi- vaim, sest fondid jälgivad erinevaid indek- seid, mille ajaloolistes liikumistes on suu- red vahed sees,” viitas ta valikuvõimalusele.

PROGNOOS

Kauplejad kahtlevad Föderaalreservi lubadustes

USA majandusandmed on vii- masel ajal olnud kehvemad ja kauplejad kahtlevad Föderaal- reservi lubaduses, et intresse tõstetakse sel aastal veel kahel korral, vahendas CNBC.

Futuuriturgude andme- test selgub, et USA keskpank ei pruugi intresse sel aastal kaks korda tõsta. Turud hin- davad juunikuise intressimää- rade tõstmise tõenäosuseks 57,3 protsenti. Teise (detsemb- rikuiise) intressitõusu tõenäo- sus on aga vaid 41,1 protsenti.

Üldises pildis on majanduse seis aga paari kuu taguse ajaga

0,5 protsenti kasvab USA majan- dus esimeses kvartalis, on prognoosinud Föderaalreservi Atlanta haru.

võrreldes kehvemaks muutunud ja see kajastub ka kauplejate pa- nustes. Pärast viimast Föderaal- reservi kohtumist langes täht- saim inflatsiooninäitaja esimest korda alates 2010. aastast. Märtsi töötururaport valmistas suu- re pettumuse ja Atlanta Föde- raalreserv prognoosib esimese kvartali majanduskasvuks vaid 0,5 protsenti.

Samuti on küsimusi tekita- nud Donald Trumpi administ- ratsioon, mis ei pruugi oma et- tevõtjasõbralikku majanduspo- liitikat Kongressis läbi suruda.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
kontakteeruge pangaga										
Danske Bank										
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
BIGBANK	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	-	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil
kontakteeruge pangaga		
Danske Bank		
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
BIGBANK	-	-
BIGBANK	-	-
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
kontakteeruge pangaga							
Danske Bank							
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%.

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee	Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501	Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
BIGBANK Ruutli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee	DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee	Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis- kuupäev	lunastamis- tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi- väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1000	15 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

LHV Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,61	1,50	3,81	3,99	4,32	476 629 037
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,85	1,12	2,68	3,37	3,85	70 932 708
Pensionifond S, EUR	1,29	1,29	1,29	1,80	0,14	0,17	2,22	2,66	60 906 444
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	3,00	1,82	4,57	4,52	5,02	119 951 846
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,29	0,03	0,06	2,17	2,84	20 613 304
Täiendav Pensionifond, EUR	1,62	1,64	1,64	3,22	2,29	6,01	6,02	6,17	9 190 218
LHV Pensionifond 25, EUR	1,10	1,10	1,10	3,91	1,09	1,59	2,93	3,78	12 660 715
LHV Pensionifond 50, EUR	1,31	1,31	1,31	5,48	0,98	1,52	3,61	4,51	227 143 435
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,94	0,94	0,94	1,59	0,20	0,21	1,44	2,32	4 269 797
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,74	1,76	1,76	8,66	0,67	1,80	4,93	6,37	4 684 149
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,00	-0,07	-0,51	0,87	1,96	537 557

LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,32	11,43	11,43		0,79	0,75	-7,57	7,30	11 853 504,86
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	9,95	10,05	10,05		6,10	13,22	6,67	4,53	3 882 400,15
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,36	6,42	6,42		6,10	13,22	6,67	4,53	-

Nordea Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,32	1,5	6,04	4,34	4,85	211 489 476,09
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,97	0,97	0,97	9,63	1,99	9,4	6,15	6,26	28 346 322,99
Nordea Pensionifond B, EUR	0,99	0,99	0,99	4,03	0,92	3,13	2,63	3,34	23 449 426,13
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,25	-0,15	-0,13	1,87	2,25	13 402 472,12
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,53	1,56	1,54	12,56	2,62	13,1	8,16	8,25	10 618 285,03
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,80	3,58	0,69	2,71	3,35	3,57	2 320 047,02

Trigon Asset Management

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Trigon Balti Fond C, EUR	19,34	20,02	19,63	6,81	2,87	13,55	14,08	10,16	1 443 394,08
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	30,51	31,60	30,98	11,85	11,04	23,73	7,54	11,73	99 932 233,12
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	24,84	25,73	25,22	21,38	1,44	57,13	19,04	2,61	15 354 574,58

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee	Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel, +372 667 92 00, www.trigon.ee	Maaklerifirmade kontaktandmed
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee		LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Värsked müügiuudised

Best Sales

www.bestsales.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Hommmikusöök söö ise, kodutöö tee ise

Paistab, et Seppo Saariolt sai mõnigi investor inspiratsiooni Orava Asuntorahasto aktsiate ostuks.

Olen saanud mitu kirja, kus küsitakse, kuidas küll selline guru taolisesse aktsiasse investeerinud on, mille hind on kukkunud nagu nuga läbi või ja mida Soome foorumites kõrvutatakse püramiidskeemiga.

Tegemist on ettevõttega, mis investeerib kinnisvarasse – ostab korraga ja soodsama hulgihinnaga suurema hulga kortereid, mis kallimalt edasi müüakse. Lisaks teenitakse tulu pindade väljatüürimisest.

Sellise firma börsile tulek 2013. aastal lõi võimaluse Soome kinnisvaraturu tõusuga kaasa sõita ka neil investoritel, kel korraga väga suurt summat välja panna ei olnud. Sellest aktsia populaarsus ja kiire hinnatõus. Ja dividend oli korralik. Siis aga tuli nigel majandustulemus ja takkapihta kärbiti dividend peaaegu olematuks. Aktsia on aastaga kukkunud üle 50 protsendi.

Meedia ei hellita

Esmalt uurisin Soome meediat. Ja tõesti – juba aastapäevad on Orava Asuntorahastost ilmunud kriitilisi ja kahtlevaid artikleid. Talouselämä kirjutas, et firmal on raskesti rahavooga – üüritulust ei piisa kulude katteks ja firma võime dividendi maksta sõltub liiga palju sellest, kuidas õnnestub kortereid vaheltkasuga edasi müüa.

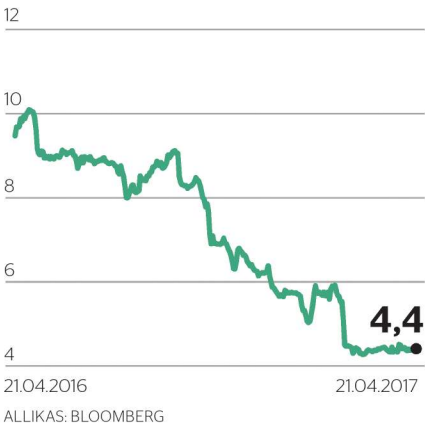
Siis tulid artiklid, et dividendi makstakse laenurahaga, et järjest raskem on saada allahindlusi, mis on oluline osa Orava Asuntorahasto ärimudelist, ning et aktsia hinna languse tõttu on firmal raske uusi investeringuid rahastada.

Kirjutasin Soome Hypo panga peaökonomistile Juhana Brotherusele, et uurida, millised on eluasemeturu väljavaated. Tema osutas Orava Asuntorahasto veel ühele nõrkusele – loomingulisele raamatupidamisele. Ostu järel hinnati korterite väärtus üles veel enne, kui need edasi olid müüdud. Selle raamatupidamisliku kasumi pealt maksti ehtsas rahas suurt dividendi. Eks sellest need püramiidskeemi jutud tulidki. Firmal on tõsised probleemid investorite usalduse

Firmal on tõsised probleemid investorite usalduse tagasi võitmiseks. investor Toomas

HIND Aktsia on aastaga poole võrra odavnenud

Orava Asuntorahasto aktsia hind eurodes



ALLIKAS: BLOOMBERG

tagasivõitmiseks, ehkki ettevõtte viimased sammud ja prognoosid on tasakaalukamad ja realistlikumad.

Nõudlus püsib

Brotheruse sõnul on Soome kasvukeskustes on jätkuvalt ruumi elamispindade hinnatõusuks ja nõudlus püsib. Hypo prognooside järgi kasvavad elamispindade hinnad Soomes tänava keskmiselt 1,5% ja tuleval aastal 2%, kuid piirkonniti on suured vahed. Kinnisvarasse investeerimine jätkub, kuid esialgne ind on vähenenud.

Firma majandusnäitajatest kirjutasin veebruaris – ootaks uued numbrid ära. Küll aga kordaksin üle põhitõe – see, et guru aktsiat ostab, ei ole piisav argument. Juba intervjuu järel võis Saario aktsiad müüa. Ka kopsakas dividend ei ole piisav argument. Tuleb vaadata, kust raha tuleb. Ja aktsia hinna järsk kukkumine pole alati soodne ostukoht. Tuleb aru saada, kas turg reageeris üle, nagu siis, kui ma terrorirünnaku järel Ryanairi aktsiat ostsin, või on firmal tõsised raskused.



Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

-0,16%

väärtus 274 672,43 eurot 53% aktsiad / 40% raha / 7% võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Baltic Horizon Fund	0,78
Tallink	0,43
Microsoft	0,14
Apple	0,01
Apranga	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	0
Ryanair	-0,02
Statoil	-0,35
Olympic EG	-1,1
Lerøy Seafood	-1,37

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

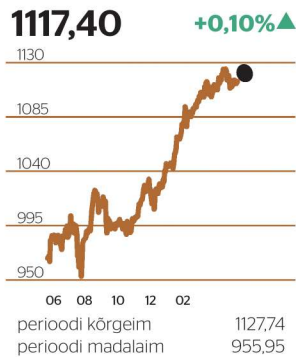
SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.



AKTSIAD

Spekulatsiooninälg viis terrorirünnakuni

Saksamaal vahistati reedel mees, keda kahtlustatakse Saksa jalgpallimeeskonna Borussia Dortmundi vastu toime pandud rünnakus, milles sai üks mängija vigastada.

Väidetavalt tahtis mees kasu teenida jalgpallimeeskonna börsil noteeritud aktsiate langusest, vahendas agentuur Bloomberg. Mees, kellest on teada, et ta on 28 aastat vana ning Saksamaa ja Venemaa topeltkodakondsusega, ostis rünnaku päeval 15 000 Borussia Dortmundi aktsiate müügi-optsiooni, lootuses teenida, kui aktsia hind rünnaku järel järsult kukub.

Opsioonid andsid õiguse müüa aktsiad hinnaga 5,20 eurot tükk. Rünnaku päeval sulgus aktsia 5,61 euro tasemel ja langes järgmisel päeval 5,50 eurole. Allpool 5,20 euro taset pole aktsia kaubelnud veebruarist saadik.

Sergei W. oli võtnud toa samas hotellis, kus peatus jalgpallimeeskond ning oli optsioonid ostnud hotelli IP-aadressilt. Mees on vahi all mõrvakatse eest.

PANE TÄHELE

Kinnisvaraarendaja Pro Kapital Grupi käive kerkis 20,6 ja puhaskahjum 4 miljonile eurole.

Swedbank tõstis Tallinna

Kaubamaja hinnasihhi 8,5 eurolt 8,8 eurole.

Goldman Sachs ennustab, et

nafta hind kerkib 59 dollarile.

BÖRSIKAUBAD

Kütused	21.04	Värvilised metallid	20.04
USD		USD/t	
Nafta IPE, bbl	52,75	Alumiinium LME	1942,5
Nafta NYMEX, bbl	50,37	Vask LME	5645
Mootoribensiin, t	551,00	Plii LME	2160
Diislikütus, t	483,75	Nikkel LME	9430
Kerge kütteõli, t	477,00	Tina LME	19900
Masuut (1% väävel), t	313,75	Tsink LME	2622
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,159		
Põllumajandus	21.04	Väärismetallid	21.04
nael = 453,59 g		USD/unts, unts = 31,105 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	130,10	Kuld COMEX	1282,84
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	473,60	Plaatina NYMEX	979,45
Kakao NYBOT, USD/t	1830,00	Palladium NYMEX	800,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	146,00	Hõbe COMEX	17,89
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	397		

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,428	Singapuri dollar	SGD	1,501
Bulgaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,839
Hilina jüaan	CNY	7,397	Sveitsi frank	CHF	1,070
Hongkongi dollar	HKD	8,355	Taani kroon	DKK	7,438
India ruupia	INR	69,438	Tai baat	THB	36,931
Jaapani jeen	JPY	117,160	Tšehhi kroon	CZK	26,907
Kanada dollar	CAD	1,449	Türgi liir	TRY	3,907
Korea won	KRW	1220,930	Ungari forint	HUF	313,500
Norra kroon	NOK	9,212	USA dollar	USD	1,075
Poola zlott	PLN	4,259			
Rumeenia leu	RON	4,541			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,6458

EUR/RUB ▲
60,3214

BÖRS

Tallinn

21.04

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,380	0,00	-	16,2	4,9%	0,80	0,7%
Baltika	0,310	0,00	-	66,2	4,1%	2,72	0,0%
Ekspress Grupp	1,360	0,74	4 918	9,2	9,1%	0,84	2,9%
Harju Elekter	4,060	0,25	46 054	21,6	5,7%	1,22	3,7%
LHV Grupp	9,430	-1,05	70 907	11,1	23,4%	2,60	0,0%
Merko Ehitus	9,080	0,00	-	26,3	5,0%	1,32	7,0%
Nordecon	1,310	-0,76	1 310	13,9	8,9%	1,24	2,3%
Olympic EG	1,810	1,12	60 983	9,5	26,6%	2,53	8,3%
PRFoods	0,383	-1,03	3 423	33,8	1,9%	0,65	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,900	0,00	-	-	-2,7%	1,24	0,0%
Silvano FG	2,830	-1,39	17 878	10,9	24,2%	2,65	3,5%
Skano Group	0,630	3,28	618	134,6	-23,0%	0,63	0,0%
Tallink Grupp	0,936	-0,11	18 678	14,3	5,4%	0,78	8,5%
Tallinna Vesi	14,000	0,72	49 100	15,3	19,4%	2,96	6,4%
Tin Kaubamaja	8,780	0,34	38 525	13,9	15,4%	2,14	4,6%
Trigon PD	0,655	5,82	8 872	139,9	-2,1%	1,23	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,300	0,78	4 422	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emettevõtja osa põhjal

Riia

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,65	4,63	14,8	0,5	-
Latvijas Gaze	8,47	0,00	10,4	0,6	-
Olainfarm	9,98	0,00	14,1	1,5	-

Grindeks▲
4,63%

Ekspress Grupp▼
-2,21%

Helsinki

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Citycon	2,23	0,18	14,9	0,9	9,1
Elisa Comm.	31,73	-0,31	19,2	4,8	4,7
Finnair	4,70	0,43	-	0,7	-
HKScan	3,41	0,00	-	0,5	4,7
Neste Oil	37,69	-0,79	-	2,6	3,4
Nokia	4,88	-0,49	-	1,4	-
Orvi	28,22	0,97	18,0	2,9	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	7,89	0,45	-	0,5	-
Stora Enso	11,45	0,62	-	1,6	-
YIT	6,61	-2,87	-	1,5	3,3

Vilnius

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,72	0,00	-	2,8	4,4
Invalda	4,400	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,657	0,00	16,1	0,7	-
Panevezio Statybos	1,030	6,19	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,458	-0,43	2,1	1,2	-
Snaige	0,273	0,00	-	0,5	-

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.ee